

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย
ฉบับปรับปรุง /๒๕๖๕
ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐
(อายุ ๒-๕ ปี)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง
หมู่ ๑ บ้านห้วยโป่ง ตำบลห้วยโป่ง
อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่ง

คำนำ

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง พุทธศักราช ๒๕๖๕ จัดทำขึ้นเพื่อให้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยมุ่งเน้นให้เหมาะสมกับวัยเด็กและสภาพท้องถิ่น เพื่อที่กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มี พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย สำนึกความเป็นไทย มีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศไทยในอนาคต อย่างมีประสิทธิภาพ ได้มาตรฐานตามจุดหมาย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

คณะกรรมการสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของภารกิจ ดังกล่าว จึงได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย(อายุ ๒-๕ ปี) ซึ่งได้คำนึงถึงความสอดคล้องระหว่าง หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนและสามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สมตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ กำหนดไว้ในฉบับนี้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
ประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง	
ความนำ	๑-๒
ปรัชญาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง	๓
วิสัยทัศน์หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง	๓
พันธกิจ	๓
เป้าหมาย	๓
หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง (อายุ ๒-๓ ปี)	๔
จุดหมาย	๕
คุณลักษณะที่พึงประสงค์	๖-๘
การอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาเด็ก	๙-๑๒
การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี	๑๓-๒๐
การอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์	๒๑
การประเมินพัฒนาการ	๒๒-๒๓
การเชื่อมต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย	๒๔-๒๘
หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง (อายุ ๓-๔ ปี)	๒๙
จุดหมาย	๓๐
มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์	๓๑-๓๗
สาระการเรียนรู้/ประสบการณ์สำคัญ	๓๘-๔๓
การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี	๔๔-๕๕
การประเมินพัฒนาการ	๕๖-๘๐
การสร้างรอยเชื่อมต่อระวางการศึกษาในระดับเตรียมอนุบาลกับชั้นอนุบาลปีที่ ๑ ระยะเวลาเรียน	๘๑-๘๔
การจัดประสบการณ์และการใช้นวัตกรรม	๘๕-๘๘
การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้	๘๙-๙๑
การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	๙๒-๙๕
บรรณานุกรม	๙๖
ภาคผนวก	๙๗

ประกาศศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง
เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๕
ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งที่ สพฐ ๑๒๒๓๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แทนหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๕๖ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นต้นไป เพื่อให้สถานศึกษานำหลักสูตรไปใช้โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กและสภาพท้องถิ่น

คณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง จึงได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง พุทธศักราช ๒๕๖๕ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อส่งเสริมให้เด็กบรรลุมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดโดยคำนึงถึงวิสัยทัศน์ จุดเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นสภาพบริบท และความต้องการของชุมชน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจสอดคล้องกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ทั้งนี้ หลักสูตรดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑ / ๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จึงประกาศให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕

(.....)

หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง

ความนำ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นกรอบทิศทางหรือแนวปฏิบัติและมาตรฐานหลักสูตรสำหรับสถานศึกษาปฐมวัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย ลักษณะของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อความเป็นเอกภาพมีความยืดหยุ่น มีความเป็นสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย กำหนดช่วงอายุตั้งแต่ แรกเกิดถึง ๖ ปีบริบูรณ์และใช้ได้กับทั้งกลุ่มเป้าหมาย จุดเน้นของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คือ การพัฒนา เด็กอย่างเป็นองค์รวม ยึดเด็กเป็นสำคัญ เรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ บูรณาการผ่านการเล่นและประสบการณ์สำคัญ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งที่ สพฐ. ๑๒๒๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นต้นไป เพื่อให้สถานศึกษานำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กและสภาพท้องถิ่น คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง ได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานข้างต้น แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย พัฒนาการเด็ก ธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (สำหรับเด็ก อายุต่ำกว่า ๓ ปี และอายุ ๓-๖ ปี) รวมทั้งข้อมูลสาระสนเทศอื่นๆแล้วนำประกอบการพิจารณาจัดทำ “หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง พุทธศักราช ๒๕๖๕ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐” ซึ่งหลักสูตรนี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาในคราวการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕ โดยให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา ฉบับนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๕ เป็นต้นไป หากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือที่เหมาะสมในการนำหลักสูตรนี้ไปใช้ก็จะส่งผลให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ปรัชญาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง จัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย ช่วงอายุต่ำกว่า ๓ ปี ถึง ๔ ปี บริบูรณ์บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ให้เต็มตามศักยภาพ ยังเป็นองค์รวมโดยผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีความสุข มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง มีวินัยในตนเอง ด้วยความรัก ความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตที่ดี

วิสัยทัศน์หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง

ภายในปีพุทธศักราช ๒๕๖๕ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง มุ่งเน้นพัฒนาเด็กช่วงอายุต่ำกว่า ๓ ปี ถึง ๔ ปีบริบูรณ์ ให้มีความพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้ เหมาะสมกับวัย เน้นให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น การให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการ อย่างมีความหมายการช่วยเหลือตนเองและมีวินัย มุ่งจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการให้กับเด็ก โดยการนำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบโครงการ สอดแทรกกิจกรรมส่งเสริมทักษะ EF (Executive Functions) ตลอดจนกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาสมองส่วนหน้าและความฉลาดทางอารมณ์ ให้เด็กมีทักษะชีวิต และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการรอบด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพ ปลูกฝังวัฒนธรรมความเป็นไทย โดยเน้นการเรียนรู้อย่างมีความสุข

พันธกิจ

๑. ครูผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เน้นพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน
  ๒. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน
  ๓. ฝ้าระวังดูแลสุขภาพ การรับประทานอาหาร การดื่มดื่มนมอย่างสม่ำเสมอ
  ๔. จัดหาสื่อ แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมและหลากหลาย
  ๕. มีการประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย
  ๖. ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
  ๗. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อระดมความคิด ทรัพยากรมาช่วยเหลือในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย
- เป้าหมาย

๑. ครูผู้ดูแลเด็กมีแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี มีคุณภาพดี
๒. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตามสภาพของท้องถิ่น
๓. ผู้เรียนระดับปฐมวัย ร้อยละ ๑๐๐ มีสุขภาพดี เจริญเติบโตตามวัย
๔. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและหลากหลาย ผู้เรียนมีโอกาสดูแลเรียนรู้และสัมผัสจริง
๕. ผู้เรียนระดับปฐมวัย ทุกคน ได้รับการประเมินพัฒนาการและนำผลการประเมินนั้นไปปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่งอายุ ๒-๓ ปี

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ดังนี้

๑. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรงและมีสุขภาพดี
๒. สุขภาพจิตดีและมีความสุข
๓. มีทักษะชีวิตและสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบตัว และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
๔. มีทักษะการใช้ภาษาสื่อสาร และสนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย
  ๑. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี
  ๒. ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์การ
๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
  ๑. มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
๓. พัฒนาการด้านสังคม
  ๑. รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
  ๒. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา
  ๑. สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
  ๒. สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

พัฒนาการด้านร่างกาย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
	๒-๓ ปี
๑.๑ มีน้ำหนักส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์อายุ	น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ เส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์
๑.๒ มีร่างกายแข็งแรง	มีภูมิต้านทานโรค ไม่ป่วยบ่อย ชับถ่ายเป็นเวลา รับประทานอาหาร นอนและพักผ่อนเหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๒ ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
	๒-๓ ปี
๒.๑ ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ได้เหมาะสมกับวัย	นั่งยองๆ เล่นโดยไม่เสียการทรงตัว เดินถอยหลังได้ เดินขึ้นลงบันได โดยมีมือข้างหนึ่งจับราวและก้าวเท้าโดยมีสองเท้าในขั้นเดียวกัน กระโดดอยู่กับที่ โดยเท้าพื้นพื้นทั้ง ๒ ข้าง
๒.๒ ใช้กล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์มือ/ตา ได้เหมาะสมกับวัย	จับสี่เหลี่ยมแท่งใหญ่ เพื่อขีดเขียนได้ เขียนแบบลากเส้นเป็นวงต่อเนื่อง หรือเส้นตรงแนวตั้ง

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๓ มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
	๒-๓ ปี
๓.๑ ร่าเริงแจ่มใส	อารมณ์ดี ยิ้มแย้ม หัวเราะง่าย แววตามีความสุข
๓.๒ แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมกับวัย	แสดงความภาคภูมิใจในเมื่อทำสิ่งต่างๆ สำเร็จ ชอบพูดคำว่าไม่ แม้จะเป็นสิ่งที่ต้องการ
๓.๓ สนใจ และมีความสุขกับธรรมชาติ สิ่งสวยงาม ดนตรีและจังหวะการเคลื่อนไหว	๑. ตอบสนองต่อธรรมชาติ เสียงเพลง จังหวะดนตรี และสิ่งสวยงามต่างๆ อย่างเพลิดเพลิน

พัฒนาการด้านสังคม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๔ รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
	๒-๓ ปี
๔.๑ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใกล้เคียงได้	ชอบเก็บของ ของตนเองไว้ใกล้ตัว และไม่ชอบแบ่งปันผู้อื่น
๔.๒ เล่นและร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้ตามวัย	รอคอยช่วงสั้นๆ เล่นร่วมกับคนอื่น แต่ต่างคนต่างเล่น

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๕ ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
	๒-๓ ปี
๕.๑ กิจวัตรประจำวันด้วยตนเองได้ตามวัย	สวมเสื้อผ้าโดยมีคนช่วย บอกได้ว่าตนเองต้องการขยับถ่าย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๖ สื่อความหมายและใช้ภาษาให้เหมาะสมตามวัย

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
	๒-๓ ปี
๖.๑ รับรู้และเข้าใจความหมายของภาษาได้ตามวัย	ร้องเพลงได้บางคำและร้องเพลงคลอตามทำนอง สนใจดูหนังสือนิทานภาพ

พัฒนาการด้านสติปัญญา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๖ สื่อความหมายและใช้ภาษาให้เหมาะสมตามวัย

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
	๒-๓ ปี
๖.๒ แสดงออกและ/หรือ พูด เพื่อ สื่อความหมายได้	พูดเป็นวลีสั้นๆ มักจะถามคำถาม อะไร และ ทำไม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๗ สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
	๒ - ๓ ปี
๗.๑ สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว	อยากเรียนรู้สิ่งต่างๆ ถามบ่อยถามซ้ำ จดจ่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ยาวนานขึ้น
๗.๒ การเรียนรู้ผ่านการเล่นแบบ	เลียนแบบการกระทำผู้ใกล้ชิดหรือเด็กอื่น พยายามเลียนเสียงต่างๆ
๗.๓ สำรวจโดยใช้ประสาทสัมผัส	ค้นหาของที่ถูกซ่อนโดยมีสิ่งปกปิด ๒-๓ ชั้น ชอบละเลงสีด้วยมือ

การอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาเด็ก

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี แบ่งการอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาเด็ก ออกเป็น ๒ ช่วงอายุ ประกอบด้วย ช่วงอายุแรกเกิด - ๒ ปี เป็นแนวปฏิบัติกรอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวัน โดยพ่อแม่และผู้เลี้ยงดู และช่วงอายุ ๒-๓ ปี เป็นแนวปฏิบัติกรอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้โดยพ่อแม่และผู้เลี้ยงดู แต่ละช่วงอายุมีรายละเอียด ดังนี้

ช่วงอายุแรกเกิด - ๒ ปี แนวปฏิบัติกรอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันโดยพ่อแม่และผู้เลี้ยงดู สำหรับเด็ก ช่วงอายุแรกเกิด - ๒ ปี เน้นการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวัน และส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ร่างกายตามความสามารถ ด้านอารมณ์ จิตใจ ส่งเสริมการตอบสนองความต้องการของเด็กอย่างเหมาะสม ภายใต้สภาพแวดล้อมที่อบอุ่นและปลอดภัย ด้านสังคม ส่งเสริมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิด และด้านสติปัญญา ส่งเสริมให้เด็กได้สังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัว เพื่อสร้างความเข้าใจ และใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ส่งเสริมการคิด และการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับวัย การอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวัน สำหรับเด็กช่วงอายุแรกเกิด - ๒ ปี มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานชีวิตของเด็ก ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดกิจกรรมในแต่ละวันควรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถตามวัยของเด็ก โดยผ่านการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันและการเล่นตามธรรมชาติของเด็ก โดยมีแนวปฏิบัติกรอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันดังนี้

๑. การฝึกสุขนิสัยและลักษณะนิสัยที่ดี เป็นการสร้างเสริมสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร การนอน การทำความสะอาดร่างกาย การขับถ่าย ตลอดจนปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพอนามัย ความปลอดภัย และการแสดงมารยาทที่สุภาพ นุ่มนวลแบบไทย

๒. การเคลื่อนไหวและการทรงตัว เป็นการส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อแขนกับขา มือกับนิ้วมือและส่วนต่างๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายทุกส่วน โดยการจัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวทั้งกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และตามความสามารถของวัย เช่น คืบ คลาน ยืน เดิน เล่นนิ้วมือ เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายตามเสียงดนตรี ปีนป่ายเครื่องเล่นสนาม เล่นม้าโยก ลากจูงของเล่นมีล้อซึ่งจักรยานทรงตัวของเด็กเล็ก โดยใช้เท้าช่วยไถ

๓. การฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ - ตา เป็นการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ นิ้วมือให้พร้อมที่จะหยิบจับ ฝึกการทำงานอย่างสัมพันธ์กันระหว่างมือ - ตา รวมทั้งฝึกให้เด็กรู้จักคาดคะเน หรือกะระยะทางของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเทียบกับตนเองในลักษณะใกล้กับไกล เช่น มองตามเครื่องแขวนหรือโมบายที่มีเสียงและสี (สำหรับขวบปีแรก ควรเป็นโมบายสีขาวดำ) ร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ เล่นหยอดบล็อก รูปทรงลงกล่อง ตอกหมุด โยนรับลูกบอล เล่นน้ำ เล่นปั้นแป้ง ใช้สีเทียนแทงใหญ่วาดเขียนขีดเขียน

๔. การส่งเสริมด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการส่งเสริมการเลี้ยงดูในการตอบสนองความต้องการของเด็กด้านจิตใจ โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นและมีความสุข เช่น สบตา อุ้ม โอบกอด สัมผัส การเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการแสดงออกทางอารมณ์ ตอบสนองต่อความรู้สึกที่เด็กแสดงออกอย่างนุ่มนวล อ่อนโยน ปลูกฝังการชื่นชมธรรมชาติรอบตัว

๕. การส่งเสริมทักษะทางสังคม เป็นการส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์กับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู และบุคคลใกล้ชิด โดยการพูดคุยหยอกล้อหรือเล่นกับเด็ก เช่น เล่นจ๊ะเอ๋ เล่นจ้ำจี้ เล่นโยกเยก เล่นประกอบคำร้อง เช่น จันทร์เจ้าเอ๋ย แมงมุม ตั้งไข่ล้ม หรือพาเด็กไปเดินเล่นนอกบ้าน พบปะเด็กอื่นหรือผู้ใหญ่ ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิด เช่น พาไปบ้านญาติ พาไปร่วมกิจกรรมที่ศาสนสถาน

๖. การใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เป็นการกระตุ้นการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ในการมองเห็นการได้ยิน การลิ้มรส การได้กลิ่น และการสัมผัสจับต้องสิ่งต่างๆ ที่แตกต่างกันในด้านขนาด รูปร่าง สี น้ำหนัก และผิวสัมผัส เช่น การเล่นมองตนเองกับกระจกเงา การเล่นของเล่นที่มีพื้นผิวแตกต่างกัน

๗. การส่งเสริมการสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว เป็นการฝึกให้เด็กเรียนรู้สิ่งรอบตัวผ่านเหตุการณ์และสื่อที่หลากหลายในโอกาสต่างๆ รู้จักสำรวจและทดลองสิ่งที่ไม่คุ้นเคย เช่น มองตามสิ่งของ หันหาที่มาของเสียง ค้นหาสิ่งของที่ปิดซ่อนจากสายตา กิจกรรมการทดลองง่ายๆ

๘. การส่งเสริมทักษะทางภาษา เป็นการฝึกให้เด็กได้เปล่งเสียง เลียนเสียงพูดของผู้คน เสียงสัตว์ต่างๆ รู้จักชื่อเรียกของตนเอง ชื่ออวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย ชื่อพ่อแม่หรือผู้คนใกล้ชิดและชื่อสิ่งต่างๆ รอบตัว ตลอดจนฝึกให้เด็กรู้จักสื่อความหมายด้วยคำพูดและท่าทาง ชี้ชวนและสอนให้รู้จักชื่อเรียกสิ่งต่างๆ จากของจริง อ่านหนังสือนิทานภาพ หรือร้องเพลงง่ายๆ ให้เด็กฟัง

๙. การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการฝึกให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดตามจินตนาการของตนเอง เช่น ชิดเขียนวาดรูปอย่างอิสระ เล่นบล็อก เล่นของเล่นสร้างสรรค์ พูดเล่าเรื่องตามจินตนาการ เล่นสมมติ

ช่วงอายุ ๒-๓ ปี

แนวปฏิบัติการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้โดยพ่อแม่และผู้เลี้ยงดูสำหรับเด็กช่วงอายุ ๒-๓ ปี เน้นการจัดประสบการณ์ผ่านการเล่นตามธรรมชาติที่เหมาะสมกับวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาโดยจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการความสนใจและความสามารถตามวัยของเด็กทั้งนี้เด็กในช่วงวัยนี้จะมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นมากกว่าในช่วงแรกเด็กมีการพึ่งพาตนเองแสดงความเป็นตัวของตัวเองจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงสาระการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กช่วงอายุต่ำกว่า ๓ ปี เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์โดยอาจจัดในรูปแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการหรือเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยสาระการเรียนรู้ประกอบไปด้วย ๒ ส่วนคือประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

๑. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้เด็กได้ลงมือทำด้วยตนเองเพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาโดยเฉพาะในระยะแรกเริ่มชีวิตและช่วงระยะปฐมวัย มีความสำคัญเป็นพิเศษเนื่องจากเป็นรากฐานของพัฒนาการก้าวต่อไปของชีวิตเด็กแต่ละคนตลอดจนเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสามารถแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้และความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองของเด็กที่จะส่งผลต่อเนื่องจากช่วงวัยเด็กไปสู่วัยรุ่นและผู้ใหญ่ประสบการณ์สำคัญจะเกี่ยวข้องข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมทุกด้านที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัวในวิถีชีวิตของเด็กและในสังคมภายนอกอันจะส่งผลเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และสามารถพัฒนาต่อไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ประสบการณ์สำคัญที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาของเด็กนั้นพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูจำเป็นต้องสนับสนุนให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรงด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย การสร้างความรักความผูกพันกับคนใกล้ชิด การปฏิสัมพันธ์กับผู้คน และสิ่งต่างๆ รอบตัวและการรู้จักใช้ภาษาสื่อความหมายดังนั้นการฝึกทักษะต่างๆ ต้องให้เด็กมีประสบการณ์

สำคัญผ่านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและการเล่นให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการเลียนแบบลองผิดลองถูกสำรวจทดลองและลงมือกระทำจริงการปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของบุคคลและธรรมชาติรอบตัวเด็กตามบริบทของสภาพแวดล้อมจำเป็นต้องมีการจัดประสบการณ์สำคัญแบบองค์รวมที่ยึดเด็กเป็นสำคัญดังต่อไปนี้

๑.๑ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายเป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่กล้ามเนื้อเล็กการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาทในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆการนอนหลับพักผ่อนดูแลสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของตนเอง ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริมประกอบด้วยการเล่นเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายตามจังหวะดนตรีการเล่นออกกำลังกลางแจ้งอย่างอิสระการเล่นเคลื่อนไหวและการทรงตัวการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อและระบบประสาทการเล่นเครื่องเล่นสัมผัสการวาดการเขียนขีดเขียนการปั้นการฉีกการตัดปะการดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายของใช้ส่วนตัวและการรักษาความปลอดภัยเป็นต้น

๑.๒ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจเป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกที่เหมาะสมกับวัยมีความสุขร่าเริงแจ่มใสได้พัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและความเชื่อมั่นในตนเองจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้เด็กรู้สึกเป็นที่รักอบอุ่นมั่นคงเกิดความรู้สึกปลอดภัยไว้วางใจซึ่งจะส่งผลให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริมประกอบด้วยรับรู้อารมณ์หรือความรู้สึกของตนเองการแสดงอารมณ์ที่เป็นสุขการควบคุมอารมณ์และการแสดงออกการเล่นอิสระการเล่นบทบาทสมมติการชื่นชมธรรมชาติการเพาะปลูกอย่างง่ายการเลี้ยงสัตว์การฟังนิทานการร้องเพลงการท่องคำคล้องจองการทำกิจกรรมศิลปะต่างๆตามความสนใจเป็นต้น

๑.๓ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมเป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัวในชีวิตประจำวันได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆและปรับตัวอยู่ในสังคมเด็กควรมีโอกาสได้เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่เด็กวัยเดียวกันหรือต่างวัยเพศเดียวกันหรือต่างเพศอย่างสม่ำเสมอ ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริมประกอบด้วยช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันตามวัยการเล่นอย่างอิสระการเล่นรวมกลุ่มกับผู้อื่นการแบ่งปันหรือการให้การอดทนรอคอยตามวัยการใช้ภาษาบอกความต้องการการออกไปเล่นนอกบ้านการไปสวนสาธารณะการออกไปร่วมกิจกรรมใน ศาสนสถานเป็นต้น

๑.๔ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาเป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวในชีวิตประจำวันผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าและการเคลื่อนไหวได้พัฒนาการใช้ภาษาสื่อความหมายและความคิดรู้จักสังเกตคุณลักษณะต่างๆไม่ว่าจะเป็นสีขนาดรูปร่างรูปทรงผิวสัมผัสจดจำชื่อเรียกสิ่งต่างๆรอบตัว ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริมประกอบด้วยคำถามจากการคิดการเชื่อมโยงจากประสบการณ์เดิมการเรียงลำดับเหตุการณ์การยืดหยุ่นความคิดตามวัยการจดจ่อใส่ใจการสังเกตวัตถุหรือสิ่งของที่มีสีสันและรูปร่างที่แตกต่างกันการฟังเสียงต่างๆรอบตัวการฟังนิทานหรือเรื่องราวสั้นๆการพูดบอกความต้องการการเล่าเรื่องราวการสำรวจและการทดลองอย่างง่ายการคิดวางแผนที่ไม่ซับซ้อนการคิดตัดสินใจหรือคิดแก้ปัญหาในเรื่องที่ง่ายๆด้วยตนเองการแสดงความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการเป็นต้น

๒. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่จะให้เด็กช่วงอายุ ๒ - ๓ ปีเรียนรู้ควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตัวเด็กเป็นลำดับแรกแล้วจึงขยายไปสู่เรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเด็กเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันเด็กควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ให้เหมาะกับวัยดังนี้

๒.๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็กเด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อและเพศของตนเองการเรียกชื่อส่วนต่างๆของใบหน้าและร่างกายการดูแลตนเองเบื้องต้นโดยมีผู้ใหญ่ให้การช่วยเหลือการล้างมือการรับประทานอาหารการถอดและสวมใส่เสื้อผ้าการรักษาความปลอดภัยและการนอนหลับพักผ่อน

๒.๒ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลภายในครอบครัวและบุคคลภายนอกครอบครัวการรู้จักชื่อเรียกหรือสรรพนามแทนตัวของญาติหรือผู้เลี้ยงดูวิธีปฏิบัติกับผู้อื่นอย่างเหมาะสมการทักทายด้วยการไหว้การเล่นกับพี่น้องในบ้านการไปเที่ยวตลาดและสถานที่ต่างๆในชุมชนการเล่นที่สนามเด็กเล่นการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาวัฒนธรรมและประเพณี

๒.๓ ธรรมชาติรอบตัวเด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการสำรวจสิ่งต่างๆในธรรมชาติรอบตัวเช่น สัตว์พืชดอกไม้ใบไม้ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าการเล่นน้ำเล่นทรายการเลี้ยงสัตว์ต่างๆ ที่ไม่เป็นอันตราย การเดินเล่นในสวนการเพาะปลูกอย่างง่าย

๒.๔ สิ่งต่างๆรอบตัวเด็กเด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อของเล่นของใช้ที่อยู่รอบตัวการเชื่อมโยงลักษณะหรือคุณสมบัติอย่างง่ายของสิ่งต่างๆที่อยู่ใกล้ตัวเด็กเช่นสีรูปร่างรูปทรงขนาดผิวสัมผัส

วิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี (อายุ ๒-๓ ปี)

ตารางวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีสำหรับเด็กอายุ ๒-๓ ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประ ส บ การ ณ์ สำ คัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑.๑ มีน้ำหนัก ส่วนสูงและเส้น รอบศีรษะตาม เกณฑ์อายุ	น้ำหนักและส่วนสูงตาม เกณฑ์ เส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์	การปฏิบัติตนตาม สุขอนามัย สุขนิสัย ที่ดี ใน กิจ วั ต ร ประจำวัน	การรับประทานอาหาร ที่มีประโยชน์ การดูแลสุขภาพอนามัย การออกกำลังกาย การพักผ่อนเป็นเวลา	
๑.๒ มีร่างกาย แข็งแรง	มีภูมิต้านทานโรค ไม่ ป่วยบ่อย ชับถ่ายเป็น เวลา รับประทานอาหาร น อ น แ ล ะ พัก ผ่ อ น เหมาะสมกับวัย	การปฏิบัติตนตาม สุขอนามัย การรักษาความ ป ล อ ต ภัย ของ ตนเองและผู้อื่นใน กิจวัตรประจำวัน	สุข นิสัย ที่ดี ใน การ รับประทานอาหาร การ ปฏิบัติ กิจ วั ต ร ประจำวันการออกกำลังกาย การพักผ่อนเป็นเวลา	

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๒ ใช้วัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๒.๑ ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ได้เหมาะสมกับวัย	๑. นั่งยองๆ เล่นโดยไม่เสียการทรงตัว ๒. เดินถอยหลังได้ ๓. เดินขึ้นลงบันได โดยมือข้างหนึ่งจับราวและก้าวเท้าโดยมีสองเท้าในขั้นเดียวกัน	๑. การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายตามจังหวะดนตรี ๒. การเคลื่อนไหวและการทรงตัว	๑. การเต้นประกอบเพลงตามจังหวะดนตรี ๒. การออกกำลังกายกลางแจ้ง	

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๒ ใช้วัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
	๔. กระโดดอยู่กับที่ โดยเท้าพื้นพื้นทั้ง ๒ ข้าง	๓. การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อและระบบประสาท ๔. การเล่นอิสระกลางแจ้ง		
๒.๒ ใช้กล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์มือ/ตาได้เหมาะสมกับวัย	๑. จับสี่เหลี่ยมแท่งใหญ่เพื่อขีดเขียนได้ ๒. เลียนแบบลากเส้นเป็นวงต่อเนื่อง หรือเส้นตรงแนวตั้ง	๑. การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส ๒. การวาด การขีดเขียน ๓. การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อและระบบประสาท ๔. การปั้น การฉีก การตัดปะ	๑. การพัฒนากล้ามเนื้อนิ้วมือ เช่น การจับช้อนส้อม การแปรงฟัน	

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๓ มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๓.๑ ร่าเริงแจ่มใส	อารมณ์ดี ยิ้มแย้ม หัวเราะง่าย แววตามีความสุข	๑.การรับรู้อารมณ์หรือความรู้สึกของตนเอง ๒.การแสดงอารมณ์ที่เป็นสุข ๓.การฟังนิทาน ๔.การร้องเพลง ๕.การท่องคำคล้องจอง ๖.การเล่นบทบาทสมมุติ ๗. การเล่นอิสระ	๑.การมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง	
๒.แสดงออกทางอารมณ์ได้ อ ย่ า ง เหม า ย ส ม กั บ วัย	แสดงความภาคภูมิใจในเมื่อทำสิ่งต่างๆ สำเร็จ ชอบพูดคำว่าไม่ แม้นจะเป็นสิ่งที่ต้องการ	๑.การควบคุมอารมณ์และการแสดงออก ๒.การยืดหยุ่นความคิด 3.การออกไปเล่น ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก ๔.การไปสวนสาธารณะ	๑. การแสดงความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น	
๓.๓ สนใจและมีมีความสุขกับธรรมชาติ สิ่งสวยงามดนตรีและจังหวะการเคลื่อนไหว	๑ .ต อ บ ส น อ ง ต่ อ ธรรมชาติ เสียงเพลง จังหวะดนตรี และสิ่งสวยงามต่างๆ อย่างเพลิดเพลิน	๑.ก า ร ชี น ช ม ท า ง ธรรมชาติ ๒. การฟังนิทาน ๓. การร้องเพลง ๔. การท่องคำคล้องจอง ๕. การเพาะปลูกอย่างง่าย	๑. ธรรมชาติรอบตัว - สัตว์ - พืช - ดอกไม้ - ใบไม้	

พัฒนาการด้านสังคม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๔ รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๔.๑ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใกล้เคียงได้	ชอบเก็บของ ของตนเองไว้ใกล้ตัว และไม่ชอบแบ่งปันผู้อื่น	๑. การเล่นรวมกลุ่มกับเพื่อน ๒. การยืดหยุ่นความคิด ๓. การออกไปเล่นปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก ๔. การอดทนรอคอย	๑. การร่วมกับผู้อื่น	
๔.๒ เล่นและร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้ตามวัย	รอคอยช่วงสั้นๆ เล่นรวมกับคนอื่น แต่ต่างคนต่างเล่น	๗. การไปสวนสาธารณะ ๘. การออกไปร่วมกิจกรรมศาสนสถาน	๑. การปฏิบัติตามข้อตกลงง่ายๆ	

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๕ ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๕.๑ กิจวัตรประจำวันด้วยตนเองได้ตามวัย	สวมเสื้อผ้าโดยมีคนช่วย บอกได้ว่าตนเองต้องการซับถ่าย	๑.การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ๒.การดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายของใช้ส่วนตัว ๓.การรักษาความปลอดภัย ๔. การซับถ่าย ๕. การนอนพักผ่อน ๖.การคิดตัดสินใจแก้ปัญหาในเรื่องง่ายๆด้วยตนเอง	๑.การดูแลตนเองเบื้องต้น ๒. การนอนหลับ ๓. การซับถ่าย ๔. การล้างมือ ๕. การถอดและสวมใส่เสื้อผ้า ๖.การรับประทานอาหาร	

พัฒนาการด้านสติปัญญา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๖ สื่อความหมายและใช้ภาษาให้เหมาะสมตามวัย

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๖.๑ รับรู้และเข้าใจความหมายของภาษาได้ตามวัย	ร้องเพลงได้บางคำและร้องเพลงคลอตามทำนอง สนใจดูหนังสือนิทานภาพ	๑. การจดจำใส่ใจ ๒. การฟังนิทานเรื่องราวต่างๆสั้นๆ ๓. การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆตามความสนใจ	๑. ชื่อตนเอง ๒. ชื่อของเล่น ของใช้ที่อยู่รอบตัว ๓. ชื่อสิ่งต่างๆที่อยู่ใกล้ตัว เช่น ตัวละครในนิทาน	
๖.๒ แสดงออกและ / หรือพูดเพื่อสื่อความหมายได้	พูดเป็นวลีสั้นๆ มักจะถามคำถามอะไร และ ทำไม	๑. การพูดบอกความต้องการ ๒. การตอบคำถามจากการคิด ๓. การเล่าเรื่องราว ๔. การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆตามความสนใจ ๕. การเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม ๖. การเรียงลำดับเหตุการณ์ ๗. การยืดหยุ่นความคิดตามวัย ๘. การฟังนิทานหรือเรื่องสั้น ๙. การจดจำใส่ใจ	๑. การเล่นน้ำเล่นทราย ๒. การเพาะปลูกอย่างง่าย ๓. การทำกิจกรรมศิลปะตามวัย ปั้น วาด	

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๗ สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๗.๑ สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว	อยากเรียนรู้สิ่งต่างๆ ถามบ่อยถามซ้ำ จดจ่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ได้ยาวนานขึ้น	๑.การตอบคำถาม ๒.การสำรวจและการทดลองอย่างง่าย ๓.การชื่นชมธรรมชาติ	๑.สิ่งต่างๆในธรรมชาติ รอบตัว เช่น สัตว์ พืช ดอกไม้ ใบไม้ ๒.ของเล่นของใช้ที่อยู่ รอบตัว ๓.สถานที่ต่างๆในชุมชน ๔.สนามเด็กเล่น ๕.รูปร่าง รูปทรง	
๗.๒ การเรียนรู้ผ่านการ เลียนแบบ	เลียนแบบการกระทำ ผู้ใกล้ชิดหรือเด็กอื่น พยายามเลียนเสียง ต่างๆ	๑. การออกไปร่วม กิจกรรมในศาสนสถาน ๒. การเล่นบทบาทสมมุติ ๓. การแสดงความคิด สร้างสรรค์และจินตนาการ	๑. กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรมประเพณี ๒. สถานที่ต่างๆ ๓. การทักทายด้วยการ ไหว้	
๗.๓ สำรวจ โดยการใช้ ประสาท สัมผัส	ค้นหาของที่ถูกซ่อน โดยมีสิ่งปกปิด ๒-๓ ชั้น ขอละเลงสีด้วยมือ	๑.การเลี้ยงสัตว์ ๒.การเพาะปลูกอย่างง่าย ๓.การทำกิจกรรมศิลปะ ต่างๆตามความสนใจ ๔.การแสดงความคิด สร้างสรรค์และจินตนาการ ๕.การสังเกตวัตถุสิ่งของที่ มีสีสัณรูปทรงที่แตกต่าง ๖.การฟังเสียงต่างๆ รอบตัว	๑.การเลี้ยงสัตว์โดยที่ไม่ เป็นอันตราย ๒.ชื่อของเล่นของใช้ที่อยู่ รอบตัว ๓.คุณสมบัติอย่างง่ายที่ อยู่รอบตัวเด็ก รูปร่าง รูปทรง ขนาดผิวสัมผัส	

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๗ สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
		๗.การสำรวจและการ ทดลองอย่างง่าย ๘.การคิดวางแผนไม่ ซับซ้อน ๙.การคิดตัดสินใจ แก้ปัญหาในเรื่องง่ายๆ ด้วยตนเอง		

การอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์

การอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปีเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงได้พัฒนาทั้งด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาสามารถจัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นการอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่อไปนี้

- อบรมเลี้ยงดูเด็กและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ
- ตระหนักและสนับสนุนสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กพึงได้รับ
- ปฏิบัติตนต่อเด็กด้วยความรักความเข้าใจและใช้เหตุผล
- ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างสมดุลครบทุกด้าน
- ปลูกฝังระเบียบวินัยคุณธรรมและวัฒนธรรมไทย
- ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับความสามารถและการเรียนรู้ของเด็ก
- สนับสนุนการเล่นตามธรรมชาติของเด็ก
- จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก
- ประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
- ประสานความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองผู้เลี้ยงดูสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและชุมชน

แนวทางการอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปีมีแนวทางดังนี้

ดูแลสุขภาพอนามัยและตอบสนองความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล

- สร้างบรรยากาศของความรักความอบอุ่นความไว้วางใจและความมั่นคงทางอารมณ์ให้กับเด็กในวิถีชีวิตประจำวัน
- จัดประสบการณ์ตรงให้เด็กได้เลือกลงมือกระทำและเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้าและการเคลื่อนไหวผ่านการเล่น
- จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่แวดล้อมและสิ่งต่างๆรอบตัวเด็กอย่างหลากหลาย
- จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้และของเล่นที่สะอาดหลากหลายปลอดภัยและเหมาะสมกับเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กรอบด้าน มีพื้นที่ในการเล่นน้ำ-เล่นทราย
- จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่เป็นสื่อธรรมชาติเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กสื่อที่เอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์หลีกเลี่ยงการใช้สื่อเทคโนโลยีเป็นพี่เลี้ยงเด็ก
- จัดรวบรวมข้อมูลและติดตามการเจริญเติบโตพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
- จัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้พ่อแม่ครอบครัวสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อการเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการเด็ก

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี ควรประเมินให้ครอบคลุมครบทุกช่วงอายุ เพราะช่วงวัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วอีกทั้งมีความเสี่ยงต่อสภาพความผิดปกติต่างๆ จึงจำเป็นต้องเฝ้าระวังและติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด พ่อแม่ผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกำกับอบรมเลี้ยงดู ควรสังเกตพัฒนาการเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล หากพบความผิดปกติต้องรีบพาไปพบแพทย์หรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเพื่อหาทางแก้ไขหรือบำบัดฟื้นฟูโดยเร็วที่สุดสำหรับหลักในการประเมินพัฒนาการมีดังนี้

๑. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน
๒. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง
๓. ประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลายซึ่งวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี มีการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในกิจกรรมต่างๆ และกิจวัตรประจำวัน การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์เด็กและผู้ใกล้ชิด และการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็ก
๔. บันทึกพัฒนาการลงในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก (สมุดสีชมพู) และใช้คู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข หรือของหน่วยงานอื่น
๕. นำผลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการไปพิจารณาจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้และมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่งจึงได้จัดให้มีการประเมินผลพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านเป็นการประเมินสถานการณ์ปกติขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวันและช่วงเวลาต่าง ๆ ได้แก่ การสังเกตการสัมภาษณ์ การสนทนา การบันทึกพฤติกรรมเด็กและวิเคราะห์ข้อมูล ผลงานที่เก็บอย่างเป็นระบบ แล้วนำข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการมาสรุปเพื่อเขียนรายงานผลพัฒนาการลงในสมุดรายงานประจำตัวเด็กทุกภาคเรียน และรายงานให้ผู้ปกครองทราบอย่างชัดเจน และต่อเนื่องโดยดำเนินการต่อไป

ก่อนเรียนจัดทำข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคลโดยให้ผู้ปกครองกรอกข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เช่น ข้อมูลทั่วไป ประวัติสุขภาพ ลักษณะนิสัย ระหว่างเรียนจัดทำเครื่องประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ การสังเกตการบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ บันทึกการเรียน บันทึกสุขภาพ และบันทึกกิจกรรมต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กให้สอดคล้องกับความสามารถหรือพัฒนาการแต่ละด้านของเด็ก หลังเรียนมีการนำข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการมารวบรวมสรุปและเขียนรายงานผลพัฒนาการลงในสมุดรายงานประจำตัวทุกภาคเรียน

เกณฑ์การประเมินพัฒนาการ คือการนำผลประเมินมาสรุปและจัดระบบพัฒนาการดังนี้

๓	: ระดับ ดี	หมายถึง สามารถแสดงพฤติกรรมได้คล่องหรือเชื่อมั่น
๒	: ระดับ พอใช้	หมายถึง สามารถแสดงพฤติกรรมได้แต่บางครั้งไม่คล่องหรือไม่มั่นคง
๑	: ระดับ ควรส่งเสริม	หมายถึง ยังแสดงพฤติกรรมได้ไม่ชัดเจน

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการระดับปฐมวัยแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ดังนี้คือ

๑. ประเมินพัฒนาการประจำแต่ละกิจกรรม
๒. ประเมินพัฒนาการประจำวัน
๓. ประเมินพัฒนาการประจำภาค / ปี

วิธีประเมินพัฒนาการ

๑. การสังเกต โดยครูคอยสังเกตเด็กขณะที่เด็กกำลังเล่น กำลังร่วมกิจกรรมภายในห้องเรียนและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา การเรียนกิจกรรมเสรีทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ
๒. การสัมภาษณ์ คือ การสนทนากับเด็กเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม อาจจะมีการบันทึกการสนทนาด้วยเพื่อหาวิธีการแก้ไข หรือทำให้ทราบว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่
๓. ตรวจสอบผลงานและวิเคราะห์ข้อมูล

การเชื่อมต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การเชื่อมต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสำคัญยิ่ง และการเชื่อมต่อนี้ต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก ในบทนี้จะกล่าวถึงการเชื่อมต่อ ๒ ระยะ ประกอบด้วย

๑. การเชื่อมต่อการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูกับห้องเรียนเตรียมอนุบาล
๒. การเชื่อมต่อห้องเรียนเตรียมอนุบาล กับห้องเรียนอนุบาลปีที่ ๑

การเชื่อมต่อการพัฒนาเด็กมีความสำคัญเนื่องจากการพัฒนาต้องมีความต่อเนื่องและพัฒนาการของเด็กวัยนี้ยังไม่เอื้อต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในขณะเดียวกันพัฒนาการของเด็กวัยนี้ขึ้นอยู่กับ การปรับตัวให้ทันกับสิ่งแวดล้อม และเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมอยู่ ณ สังคมที่กว้างขึ้น ดังนั้น เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้และปรับตัว การปรับตัวของเด็กในรอยเชื่อมต่อจำเป็นต้อง ได้รับการสนับสนุน การช่วยเหลือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การเชื่อมต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยจึง ประกอบด้วยบทบาทที่สำคัญของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูและบุคลากรในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

บทบาทพ่อแม่และผู้เลี้ยงดู

พ่อแม่และผู้เลี้ยงดู มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

๑. เป็นแบบอย่างที่ดีของเด็กในการใช้ชีวิตครอบครัวอย่างอบอุ่น มั่นคง มีการสื่อสารทางบวกระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีการปฏิบัติต่อกันด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาต่างๆ และมีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต รวมถึงการปฏิบัติตนในด้านต่างๆ
๒. มีความพร้อมในการให้ข้อมูลพื้นฐานของเด็ก โดยให้รายละเอียดตามผลการบันทึกในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็กของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข หรือของหน่วยงานอื่น ตลอดจนรายละเอียดและข้อมูลต่างๆ ของเด็กที่พ่อแม่ผู้เลี้ยงดู ได้รวบรวมและบันทึกไว้ด้วยวิธีการต่างๆ
๓. พิจารณาเลือกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ โดยอาจพาไปดูสถานที่จริง สังเกตการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็ก ตลอดจนสอบถามรายละเอียด วิธีการพัฒนาเด็กต่างๆ
๔. ตระหนักถึงความสำคัญที่จะร่วมมือกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กตามวัย

๕. ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามคำแนะนำของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เลี้ยงดูเด็กด้วยการให้ความรักความอบอุ่น ความเอื้ออาทร ความปลอดภัย และส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ตลอดจนส่งเสริมให้เด็กมีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

๖. ประสานความร่วมมือระหว่างบ้านและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในการพัฒนาเด็กไปในทิศทางเดียวกัน ในขณะเดียวกันก็ให้ความร่วมมือกับครู เพราะเวลาที่เด็กมีปัญหา หรืออาจจะเกิดปัญหาเพียงเล็กน้อย หากผู้ปกครองและครูได้ร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุและช่วยกันแก้ไขตั้งแต่ต้น ก็จะสามารถแก้ปัญหาไปได้ด้วยดี

พัฒนาเด็กปฐมวัย

โดยอาจจะเล่าถึงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เด็กฟังบ่อยๆ หรืออาจจะพาไปสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อทำความคุ้นเคยก่อนพาเด็กไปสัมผัสห้องเรียนจริงๆ พาเด็กไปร่วมกิจกรรมของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยก่อนจะเขารับการอบรมเลี้ยงดู เพื่อที่เด็กๆ จะได้ทำความคุ้นเคยและเล่นด้วยกันก่อน เด็กจะได้มีเพื่อนที่คุ้นหน้าในวันที่เขารับการอบรมเลี้ยงดูในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งนี้ พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูจะสามารถเตรียมให้เด็กพร้อมที่สุดเพื่อให้ชีวิตในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของเด็กเริ่มต้นอย่างราบรื่น และมีความสุข ออกสู่โลกกว้างได้อย่างมั่นใจ เป็นคนดี เก่ง และมีความสุขได้ตั้งนี้

๑. ส่งเสริมให้เด็กฝึกปฏิบัติการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน หรือฝึกให้เด็กช่วยเหลือตัวเองได้ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ เมื่อเด็กเข้าไปอยู่ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ถือว่าเป็นสังคมใหม่ที่ไม่มีใครมาดูแลใกล้ชิดเหมือนอยู่ที่บ้าน เด็กที่ช่วยเหลือตนเองได้ดีจะสามารถปรับตัวได้ดี เช่น การรับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง การบอกความต้องการของตนเอง การแต่งกาย การฝึกให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเองได้นั้น ควรฝึกให้สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการ เด็กอายุ ๑ - ๒ ปี จะเริ่มสนใจตักอาหารเข้าปากเองได้ พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูควรปล่อยให้เด็กลองทำเอง อาจจะไม่สะอาดบ้าง หรือฝึกให้ลูกรู้จักพูดบอก เมื่อปวดปัสสาวะ ฝึกการขับถ่ายให้เป็นเวลาการแต่งตัวใส่เสื้อผ้าติดกระดุม ใส่รองเท้า ถอดรองเท้าเอง เป็นต้น

๒. ส่งเสริมให้เด็กเชื่อมั่นในตนเอง ด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำอะไรด้วยตนเอง ตลอดจนเตรียมเด็กให้มั่นใจในตนเอง มั่นใจในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น ควรบอกเด็กว่าตอนเช้าจะมาส่งและตอนเย็นจะกลับมารับไม่ได้ทิ้งไปไหน โดยวันแรกของการไปสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูควรไปรับและส่งลูกด้วยตนเอง ทั้งนี้ หากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีนโยบายให้ผู้ปกครองอยู่ด้วยกับเด็กในช่วงแรกของการไปสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น ช่วง ๓ วันแรก หรือนโยบายการปรับตัวแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยวันแรกอยู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเพียงครึ่งวัน ก็จะช่วยให้การปรับตัวของเด็กประสบความสำเร็จได้นอกจากนั้น ควรพุดถึงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในแง่บวก และแสดงให้เด็กรู้ว่าการที่เด็กไปสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งที่พ่อแม่และผู้เลี้ยงดูภูมิใจ

๓. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักฟัง เรียบเรียงความคิด ฝึกการใช้ภาษาด้วยการถามให้เด็กแสดงความคิดเห็น พุดถึงเรื่องราวหรือแสดงท่าทางตามที่เด็กเข้าใจ หลังจากที่เด็กได้พบกับเหตุการณ์ต่างๆ หรือจากที่พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเล่าให้ฟัง ตลอดจนฝึกให้เด็กรู้จักบอกความต้องการของตนเองได้โดยเริ่มตนฝึกง่ายๆ ด้วยการให้เด็กสามารถพุดได้ว่าต้องการหรือไม่ต้องการอะไร ชอบหรือไม่ชอบอะไร

๔. ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ด้วยการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ด้วยความรักและเข้าใจ ซึ่งจะทำให้เด็กมีโอกาสได้ตอบ สร้างความคุ้นเคย ทำให้เกิดความรักความผูกพันและรู้สึกได้รับความรัก

๕. ส่งเสริมให้เด็กรู้สึกสนุก มีความสุขกับการกระทำสิ่งที่สร้างสรรค์ด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้เล่น และฝึกทำสิ่งต่างๆ ในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและปลอดภัย การให้เด็กมีโอกาสได้เล่นช่วยกระตุ้นประสาทสัมผัสทั้งห้า ทั้งการรับภาพ การได้ยินเสียง การได้กลิ่น การรับรส และการสัมผัสทางร่างกาย ตลอดจนยังช่วยให้กล้ามเนื้อทำงานได้ดี ทำให้เด็กรู้จักอดทน รอคอย ทำให้เด็กมีสมาธิดีขึ้น และส่งเสริมการเข้าสังคมด้วย

๖. ส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้ที่มีความเป็นมิตร และเป็นที่ยอมรับในสังคมได้ง่ายด้วยการยิ้มแย้มสัมผัสเด็กอย่างอ่อนโยน คอยสังเกตการแสดงออกของเด็ก สนใจที่จะตอบคำถามและเล่าเรื่องต่างๆ ที่เหมาะสมกับเด็ก เพื่อให้เด็กเรียนรู้ภาษาได้เร็วและมีกำลังใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน

๗. ส่งเสริมให้เด็กมีจิตใจมั่นคงไม่สับสนด้วยการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเมตตาเป็นแบบอย่างที่ดีงามในการใช้เหตุผลอย่างสมเหตุสมผล ฝึกให้เป็นคนรู้จักคิด มีน้ำใจและคุณธรรม หลีกเลี่ยงการทำโทษรุนแรงหรือละเลยทอดทิ้งเด็ก ใช้เวลาอย่างมีคุณภาพอยู่กับเด็ก ให้ความสนใจต่อกัน ปฏิบัติต่อกันด้วยความรักความเข้าใจ

๘. ส่งเสริมให้เป็นเด็กใฝ่รู้ กล้าแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างเหมาะสมตามกาลเทศะด้วยการให้ความสนใจในสิ่งที่เด็กกำลังทำ ตอบคำถามของเด็ก ฝึกให้เด็กสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัว ให้โอกาสที่จะแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองอย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้ลองผิดลองถูกในโอกาสที่ไม่เสียหายและเป็นอันตราย

๙. ส่งเสริมให้เด็กเกิดแรงจูงใจที่จะทำสิ่งที่ดีๆ ด้วยการให้ความสนใจ ชมเชยหรือให้รางวัลตามสมควรทันทีที่เด็กมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เช่น ไหว้ผู้ใหญ่ เล่นกับน้อง ช่วยหยิบของ พูดเพราะ รับฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ นอกจากนั้นพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูต้องฝึกให้เด็กได้ดูแลตนเองได้เหมาะสมกับวัยเพราะการที่เด็กดูแลตนเองได้เด็กจะรู้สึกที่พึ่งตนเองได้นำไปสู่ความรู้สึกที่มั่นคงและเป็นสุข และในระหว่างการฝึกพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูควรให้คำชมเชย ให้กำลังใจ

๑๐. ส่งเสริมการใช้ภาษาของเด็กด้วยการพูดคุยกับเด็กด้วยภาษาที่ฟังเข้าใจง่ายและชัดเจนด้วยท่าทางที่เป็นมิตร อาจใช้การเล่นิทาน อ่านหนังสือให้ฟัง เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ฟัง

การเตรียมเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี ให้พร้อมที่จะเข้าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย อายุ ๓ ปี พร้อมที่จะเข้ารับบริการจากสถานที่ที่รับเลี้ยงเด็กปฐมวัย เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูสามารถช่วยเตรียมความพร้อมให้เด็กที่จะไปเรียนรู้โลกกว้างได้ด้วยการสร้างทัศนคติที่ดีต่อสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการเล่าเรื่องเกี่ยวกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ฟัง พาไปรู้จักกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้เด็กๆ ไปอยู่ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยก่อนที่จะเข้าเรียน ไปเล่นเครื่องเล่นหรือชวนเด็กฝึกซ้อมบทบาทสมมติในสถานการณ์ต่างๆ เช่น พาไปที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และบอกเด็กว่าตอนเย็นพอกับแม่จะมารับตรงจุดนี้ หรือสร้างสถานการณ์ว่ามีคนอ้างว่าให้พ่อแม่มารับหรือสถานการณ์ที่เด็กได้รับบาดเจ็บจากการเล่นว่าเด็กควรจะทำอย่างไร เพื่อให้มั่นใจว่าเด็กดูแลตนเองในเบื้องต้นได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ควรสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้เลี้ยงดูเด็ก ด้วยการพูดคุยกับเด็ก ถ้าเป็นไปได้ควรทำความคุ้นเคยรู้จักกับผู้เลี้ยงดูเด็กก่อน พาเด็กไปดูการจัดกิจกรรมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

บทบาทบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง

บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่งทุกคนมีความสำคัญในการช่วยเหลือการปรับตัวของเด็กในระยะเวลาเชื่อมต่อ โดยมีบทบาท ดังนี้

๑. บุคลากรทุกคนต้องตระหนักในเรื่องการกลัวการพลัดพรากว่าเป็นเรื่องปกติ การสร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ มีความเมตตาต่อเด็กจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความไว้วางใจผู้อื่น อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพ

๒. รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของเด็ก ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเจริญเติบโตทางร่างกาย ข้อมูลด้านพัฒนาการเด็ก ข้อมูลสุขภาพและประวัติการเจ็บป่วย ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของเด็ก และครอบครัว

๓. บุคลากรทุกคนควรมีการปฏิบัติต่อเด็กอย่างอ่อนโยน เช่น สัมผัสโอบกอด สบตา ใช้คำพูดที่ไพเราะ ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก เช่น ใช้ภาษาที่สร้างสรรค์มีกิริยามารยาทสุภาพ ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

๔. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ผู้เลี้ยงดูคนใหม่ และส่งเสริมการเรียนรู้ให้โอกาสเด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง จัดเตรียมของเล่นและสื่อเพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทดลองสิ่งใหม่ๆ ในที่ปลอดภัยตามลำพังบ้าง แต่สามารถสังเกตเห็นเด็กได้ในระยะแรกอาจยินยอมให้เด็กนำสิ่งของที่เด็กกรักจากบ้านมาได้

๕. ประสานความร่วมมือด้วยการสื่อสารสองทาง เพื่อให้พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู รับรู้และเข้าใจกระบวนการอบรมเลี้ยงดู และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดให้

ทั้งนี้ แนวปฏิบัติที่บุคลากรทุกคน ต้องช่วยเหลือ ดูแล และปฏิบัติต่อเด็กเพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นมั่นใจ และมีความสุข คลายความกังวลใจกับสถานที่ใหม่ๆ ดังนี้

๑. สร้างบรรยากาศทางอารมณ์และสังคม การสร้างบรรยากาศทางอารมณ์และสังคมมีผลต่อเด็กปฐมวัยมาก บรรยากาศในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ดีจะเป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการทางการเรียนรู้ของเด็ก วิธีการที่สำคัญที่สุด คือ

๑.๑ ให้ความรักและการเห็นคุณค่าในตัวเด็ก บุคลากรในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรแสดงความจริงใจ สื่อสาร (บอกกล่าว) กับเด็กอย่างเปิดเผย ชัดเจน ตลอดจน มีความเข้าใจเด็กและไวต่อความรู้สึกของเด็ก

๑.๒ จัดให้เด็กรู้สึกสุขสบายและปลอดภัย รู้สึกอิสระในการแสดงออกต่อครูและผู้อื่น มีอิสระในการเล่น และทำกิจกรรม ให้เวลาแก่เด็ก และรับฟังเด็กด้วยความตั้งใจ

๑.๓ แสดงอาการยอมรับ ชื่นชมในตัวเด็ก พุดคุยกับเด็กอย่างเป็นกันเอง สุภาพอ่อนโยน และปฏิบัติต่อเด็กอย่างเท่าเทียมกัน ตลอดจนคาดหวังพฤติกรรมที่พัฒนาไปตามวัยอย่างเหมาะสม

๑.๔ สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้อบอุ่นเป็นกันเอง มีความสนุกสนาน ผ่อนคลายและเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกต่างๆ ด้วยการพูดและแสดงความรู้สึก

๒. สร้างปฏิสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์เชิงบวกที่นำมาใช้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยองค์รวม เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ปฏิสัมพันธ์สร้างสรรค์ประกอบด้วย การใช้ปฏิสัมพันธ์ในเชิงบวกทั้งการสบสายตา การพูดจาสื่อสารสร้างสรรค์และการสัมผัสด้วยความรักและอบอุ่น จะทำให้เกิดบรรยากาศที่ประทับใจ เด็กมีความมั่นใจ และภาคภูมิใจในตนเอง นำไปสู่การพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ได้อย่างมั่นคงและยืนยาว

๒.๑ การสบสายตา เป็นภาษาท่าทางที่สื่อความหมายได้ดี บุคลากรในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมองและสบสายตากับเด็ก จะทำให้เด็กรู้ได้ถึงความรัก ความเมตตา และความอบอุ่น และได้รับกำลังใจอย่างดี ทำให้เด็กมั่นใจในการทำสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง บางครั้งการสบสายตากับเด็กจะทำให้เห็นและเรียนรู้เด็กได้

หลายเรื่อง เช่น รู้ว่าเด็กมีสุขภาพดีหรือเจ็บป่วยหรือไม่ เด็กรู้สึกอย่างไร จะทำให้บุคลากรทุกคนตอบสนองเด็กได้ตรงกับสภาพที่เด็กกำลังประสบอยู่

๒.๒ วาจาสร้างสรรค์การเลือกใช้คำพูดที่เหมาะสมและสร้างสรรค์หรือการพูดในเชิงบวกจะส่งผลต่อพัฒนาการโดยรวมของเด็ก โดยเฉพาะบุคลิกภาพภายใน ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสุขภาพเรียบร้อย ความมีวินัย การจัดการและควบคุมอารมณ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์

๒.๓ การสัมผัสที่อบอุ่น การสัมผัสด้วยการโอบกอด การสัมผัสเด็กอย่างเหมาะสม จะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีด้วย เด็กจะรู้สึกถึงความอบอุ่น และการสื่อสารความรัก ความปรารถนาดีที่มีให้ได้ อย่างมั่นคง การกอดเด็กด้วยความนุ่มนวล จึงถือเป็นวิธีเสริมสร้างความมั่นใจและความรู้สึกปลอดภัยให้กับเด็ก

กล่าวโดยสรุป การเชื่อมต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี เป็นความรับผิดชอบของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วยการประสานพลังความเข้าใจและการปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาเด็กโดยพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู ต้องมีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดี มีความพร้อมในการให้ข้อมูลพื้นฐานแก่เด็กพิจารณาเรื่องสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ผ่านเกณฑ์ตระหนักถึงความสำคัญที่จะร่วมมือ ร่วมปฏิบัติตามคำแนะนำของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้การพัฒนาเด็กไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูต้องเตรียมให้เด็กพร้อมก่อนเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยฝึกปฏิบัติการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันส่งเสริมให้เด็กเชื่อมั่นในตนเอง ส่งเสริมให้เด็กรู้จักฟัง เรียบเรียงความคิด ส่งเสริมให้เด็กรู้สึกดีต่อตนเองมีความสื่อกับการกระทำที่สร้างสรรค์มีความเป็นมิตร มีจิตใจที่มั่นคง ตลอดจนกล้าแสดงความคิดเห็นรวมทั้งส่งเสริมการใช้ภาษาในการพูด ตลอดจนบทบาทของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยน้ำเย็นทุกคนต้องช่วยเหลือในการปรับตัวของเด็กในระยะเชื่อมต่อการสร้างบรรยากาศทางสังคมและอารมณ์และการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข คลายกังวลใจกับสถานที่ใหม่

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง (อายุ ๓-๔ ปี)

จุดหมาย

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๔ ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเรียนรู้จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตรดังนี้

๑. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยแข็งแรงและมีสุขนิสัยที่ดี
๒. สุขภาพจิตดีมีสุนทรียภาพมีคุณธรรมจริยธรรมและจิตใจที่ดีงาม
๓. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีวินัยและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
๔. มีทักษะการคิดการใช้ภาษาสื่อสารและการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์(อายุ ๓ - ๔ ปี)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน ๑๒ มาตรฐาน ประกอบด้วย

๑. พัฒนาการด้านร่างกายประกอบด้วย๒มาตรฐานคือ
  - มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
  - มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
๒. พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน คือ
  - มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
  - มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรีและการเคลื่อนไหว
  - มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม
๓. พัฒนาการด้านสังคมประกอบด้วย๓มาตรฐานคือ
  - มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมและความเป็นไทย
  - มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๔. พัฒนาการด้านสติปัญญาประกอบด้วย ๔ มาตรฐานคือ
  - มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
  - มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้
  - มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
  - มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑ มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. มีน้ำหนักตามเกณฑ์ของกรมอนามัย
๒. มีส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๒ มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. ยอมรับประทานอาหารที่มี ประโยชน์และดื่มน้ำที่สะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ
๒. ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและ หลังจากใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๓. นอนพักผ่อนเป็นเวลา
๔. ออกกำลังกายเป็นเวลา

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. เล่นและทำกิจกรรมอย่าง ปลอดภัยเมื่อมีผู้ชี้แนะ
๒. ปฏิบัติตนต่อความปลอดภัยของตนเอง

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. เดินตามแนวที่กำหนดให้ ๒. กระโดดสองขาขึ้นลงอยู่กับที่ได้ ๓. วิ่งแล้วหยุดได้ ๔. รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๒ ใช้มือ - ตาประสานสัมพันธ์กัน

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. ใช้กรรไกรตัดกระดาษขาดจากกันได้โดยใช้มือเดียว ๒. เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ ๓. ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่าน ศูนย์กลางขนาด ๑ ซม.ได้

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. ร่าเริง สดชื่น แจ่มใสและอารมณ์ดี ๒. แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้ เหมาะสมกับบางสถานการณ์

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๒ มีความรู้สึกที่ดี ต่อตนเองและผู้อื่น

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. กล้าพูด กล้าแสดงออก ๒. แสดงความพอใจในผลงานของตนเอง

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๑ สนใจ มีความสุขและแสดงออก ผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ ๒. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี ๓. สนใจ มีความสุข และแสดง ท่าทาง/ เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๑ ซื่อสัตย์สุจริต

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเอง ๒. บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๒ มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. แสดงความรักเพื่อน ๒. แสดงความเมตตาสัตว์เลี้ยง ๓. แบ่งปันผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๓ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น ๒. เล่นและทำกิจกรรมกับเพื่อนเมื่อมีผู้ช่วยเหลือ

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๔ มีความรับผิดชอบ

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเมื่อมีผู้ช่วยเหลือ ๒. จัดเก็บของเล่นของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๑ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ ๒. รับประทานอาหารด้วยตนเอง ๓. ใช้ห้องน้ำห้องส้วมโดยมีผู้ช่วยเหลือ

ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๒ มีวินัยในตนเอง

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. เก็บของเล่นของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ

ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๓ ประหยัดและพอเพียง

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ ๒. ไม่ทำลายสิ่งของเครื่องใช้ เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๑ ดูแลรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ ๒. ทิ้งขยะได้ถูกที่

ตัวบ่งชี้ที่ ๗.๒ มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย และรักความเป็นไทย

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. กล่าวคำขอบคุณและขอโทษเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๓. หยุดยืนเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. บอกความเหมือนระหว่างตนเองกับผู้อื่นได้ เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ ๒. บอกความแตกต่างระหว่างตนเอง กับผู้อื่นได้ เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ ๓. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน

ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. เล่นร่วมกับเพื่อน ๒. ยิ้มหรือทักทายผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยเมื่อมีผู้ชี้แนะ

ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๓ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๓. ปฏิบัติตนเป็นผู้ตามเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๔. ยอมรับการประนีประนอมแก้ไขปัญหาเมื่อมีผู้ชี้แนะ

พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๘ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๑ สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. ฟังผู้อื่นพูดจนจบ โดยมีผู้ช่วยเหลือ ๒. พูดโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง โดยมีผู้ช่วยเหลือ ๓. เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ

ตัวบ่งชี้ที่ ๘.๒ อ่าน เขียนภาพ และสัญลักษณ์ได้

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. อ่านภาพ และพูดข้อความ ด้วยภาษาของตน ๒. เขียน ชิด เขียน อย่างมีทิศทาง

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. บอกลักษณะของสิ่งต่างๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส ๒. จับคู่หรือเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ โดยใช้ลักษณะหรือหน้าที่ การใช้งานเพียงลักษณะเดียว ๓. คัดแยกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะหรือหน้าที่การใช้งาน ๔. เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย ๓ ลำดับ

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๒ มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. ระบุผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. คาดเดา หรือคาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๓ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจ

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ ๒. แก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๑๑ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๑ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและ ความคิดสร้างสรรค์

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง ๒. อธิบายผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของ ตนเองโดยมีผู้ช่วยเหลือ

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๒ แสดงท่าทางเคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสาร ความคิด ความรู้สึกของตนเอง ๒. อธิบายเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง โดยมีผู้ช่วยเหลือ

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๑๒มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. สนใจฟังหรืออ่านหนังสือด้วยตนเอง ๒. กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้

สภาพที่พึงประสงค์
ชั้นอนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)
๑. ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆตามวิธีการที่มีผู้ชี้แนะ ๒. ใช้ประโยคคำถามว่า “ใคร” “อะไร” ในการค้นหาคำตอบ

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

๑. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ ให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้

๑.๑ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท ในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆและสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสดูแลสุขภาพ และสุขอนามัย และการรักษาความปลอดภัย ดังนี้

๑.๑.๑ การใช้กล้ามเนื้อใหญ่

๑.๑.๑.๑ การเคลื่อนไหวอยู่กับที่

๑.๑.๑.๒ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่

๑.๑.๑.๓ การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์

๑.๑.๑.๔ การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ

๑.๑.๑.๕ การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ

๑.๑.๒ การใช้กล้ามเนื้อเล็ก

๑.๑.๒.๑ การเล่นเครื่องเล่นสัมผัสและการสร้างจากแท่งไม้ บล็อก

๑.๑.๒.๒ การเขียนภาพและการเล่นกับสี

๑.๑.๒.๓ การปั้น

๑.๑.๒.๔ การประดิษฐ์สิ่งต่างๆด้วย เศษวัสดุ

๑.๑.๒.๕ การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ

๑.๑.๓ การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตัว

๑.๑.๓.๑ การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขอนามัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน

๑.๑.๔ การรักษาความปลอดภัย

๑.๑.๔.๑ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน

๑.๑.๔.๒ การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์ เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความปลอดภัย

๑.๑.๔.๓ การเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย

๑.๑.๔.๔ การเล่นบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่างๆ

๑.๑.๕ การตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายตนเอง

๑.๑.๕.๑ การเคลื่อนไหวเพื่อควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับ และพื้นที่

๑.๑.๕.๒ การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง

๑.๒ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัย ตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส การเห็นอกเห็นใจผู้อื่นได้พัฒนาคุณธรรม

จริยธรรม สุนทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

- ๑.๒.๑ สุนทรียภาพ ดนตรี
  - ๑.๒.๑.๑ การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี
  - ๑.๒.๑.๒ การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี
  - ๑.๒.๑.๓ การเล่นบทบาทสมมติ
  - ๑.๒.๑.๔ การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ
  - ๑.๒.๑.๕ การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
- ๑.๒.๒ การเล่น
  - ๑.๒.๒.๑ การเล่นอิสระ
  - ๑.๒.๒.๒ การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่
  - ๑.๒.๒.๓ การเล่นตามมุมประสบการณ์
  - ๑.๒.๒.๔ การเล่นนอกห้องเรียน
- ๑.๒.๓ คุณธรรม จริยธรรม
  - ๑.๒.๓.๑ การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ
  - ๑.๒.๓.๒ การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
  - ๑.๒.๓.๓ การร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงจริยธรรม
- ๑.๒.๔ การแสดงออกทางอารมณ์
  - ๑.๒.๔.๑ การสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น
  - ๑.๒.๔.๒ การเล่นบทบาทสมมติ
  - ๑.๒.๔.๓ การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี
  - ๑.๒.๔.๔ การร้องเพลง
  - ๑.๒.๔.๕ การทำงานศิลปะ
- ๑.๒.๕ การมีอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ
  - ๑.๒.๕.๑ การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆตามความสามารถของตนเอง
- ๑.๒.๖ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
  - ๑.๒.๖.๑ การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข เห็นอกเห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจ และการช่วยเหลือปลอบโยนเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ
- ๑.๓ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ
  - ๑.๓.๑ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน
    - ๑.๓.๑.๑ การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน
    - ๑.๓.๑.๒ การปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - ๑.๓.๒ การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
    - ๑.๓.๒.๑ การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน
    - ๑.๓.๒.๒ การทำงานศิลปะที่ใช้วัสดุหรือสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่
    - ๑.๓.๒.๓ การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้

- ๑.๓.๒.๔ การเลี้ยงสัตว์
- ๑.๓.๒.๕ การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน
- ๑.๓.๓ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและความเป็นไทย
- ๑.๓.๓.๑ การเล่นบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย
- ๑.๓.๓.๒ การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย
- ๑.๓.๓.๓ การประกอบอาหารไทย
- ๑.๓.๓.๔ การศึกษานอกสถานที่
- ๑.๓.๓.๕ การละเล่นพื้นบ้านของไทย
- ๑.๓.๔ การมีปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มีส่วนร่วม และบทบาทสมาชิกของสังคม
- ๑.๓.๔.๑ การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน
- ๑.๓.๔.๒ การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน
- ๑.๓.๔.๓ การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
- ๑.๓.๔.๔ การดูแลห้องเรียนร่วมกัน
- ๑.๓.๔.๕ การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ
- ๑.๓.๕ การเล่นแบบร่วมมือร่วมใจ
- ๑.๓.๕.๑ การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- ๑.๓.๕.๒ การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น
- ๑.๓.๕.๓ การทำศิลปะแบบร่วมมือ
- ๑.๓.๖ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง
- ๑.๓.๖.๑ การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา
- ๑.๓.๖.๒ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
- ๑.๓.๗ การยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ๑.๓.๗.๑ การเล่นหรือ ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน
- ๑.๔ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคลและสื่อต่างๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการความคิดสร้างสรรค์การแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล และการคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัวและมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป
- ๑.๔.๑ การใช้ภาษา
- ๑.๔.๑.๑ การฟังเสียงต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม
- ๑.๔.๑.๒ การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ
- ๑.๔.๑.๓ การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรองหรือเรื่องราวต่างๆ
- ๑.๔.๑.๔ การแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ
- ๑.๔.๑.๕ การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
- ๑.๔.๑.๖ การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ
- ๑.๔.๑.๗ การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่น และการกระทำต่างๆ
- ๑.๔.๑.๘ การрожหะที่เหมาะสมในการพูด
- ๑.๔.๑.๙ การพูดเรียงลำดับเพื่อใช้ในการสื่อสาร

- ๑.๔.๑.๑๐ การอ่านหนังสือภาพ นิทาน หลากหลายประเภท/รูปแบบ
- ๑.๔.๑.๑๑ การอ่านอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ
- ๑.๔.๑.๑๒ การเห็นแบบอย่างของการอ่านที่ถูกต้อง
- ๑.๔.๑.๑๓ การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ และข้อความ
- ๑.๔.๑.๑๔ การอ่านและชี้ข้อความ โดยกวาดสายตาตามบรรทัดจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง
- ๑.๔.๑.๑๕ การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือคำคุ้นเคย
- ๑.๔.๑.๑๖ การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำผ่านการอ่านหรือเขียนของผู้ใหญ่
- ๑.๔.๑.๑๗ การคาดเดาคำ วลี หรือประโยค ที่มีโครงสร้างซ้ำๆกัน จากนิทาน เพลง คำคล้องจอง
- ๑.๔.๑.๑๘ การเล่นเกมทางภาษา
- ๑.๔.๑.๑๙ การเห็นแบบอย่างของการเขียนที่ถูกต้อง
- ๑.๔.๑.๒๐ การเขียนร่วมกันตามโอกาส และการเขียนอิสระ
- ๑.๔.๑.๒๑ การเขียนคำที่มีความหมายกับตัวเด็ก/คำคุ้นเคย
- ๑.๔.๑.๒๒ การคิดสะกดคำและเขียนเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองอย่างอิสระ
- ๑.๔.๒ การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจและแก้ปัญหา
- ๑.๔.๒.๑ การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม
- ๑.๔.๒.๒ การสังเกตสิ่งต่างๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน
- ๑.๔.๒.๓ การบอกและแสดงตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทางของสิ่งต่างๆด้วยการกระทำ ภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ
- ๑.๔.๒.๔ การเล่นกับสื่อต่างๆที่เป็นทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก กรวย
- ๑.๔.๒.๕ การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่างๆตามลักษณะและรูปร่าง รูปร่าง
- ๑.๔.๒.๖ การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์ และการแยกชิ้นส่วน
- ๑.๔.๒.๗ การทำซ้ำ การต่อเติม และการสร้างแบบรูป
- ๑.๔.๒.๘ การนับและแสดงจำนวนของสิ่งต่างๆในชีวิตประจำวัน
- ๑.๔.๒.๙ การเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่างๆ
- ๑.๔.๒.๑๐ การรวมและการแยกสิ่งต่างๆ
- ๑.๔.๒.๑๑ การบอกและแสดงอันดับที่ของสิ่งต่างๆ
- ๑.๔.๒.๑๒ การชั่ง ตวง วัดสิ่งต่างๆโดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน
- ๑.๔.๒.๑๓ การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับ สิ่งต่างๆ ตามลักษณะความยาว/ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร
- ๑.๔.๒.๑๔ การบอกและเรียงลำดับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ตามช่วงเวลา
- ๑.๔.๒.๑๕ การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน
- ๑.๔.๒.๑๖ การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ
- ๑.๔.๒.๑๗ การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่อาจเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล
- ๑.๔.๒.๑๘ การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล
- ๑.๔.๒.๑๙ การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา
- ๑.๔.๓ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- ๑.๔.๓.๑ การรับรู้ และแสดงความคิดความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และชิ้นงาน

- ๑.๔.๓.๒ การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหว และศิลปะ
- ๑.๔.๓.๓ การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่างรูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย
- ๑.๔.๔ เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้
- ๑.๔.๔.๑ การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว
- ๑.๔.๔.๒ การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ
- ๑.๔.๔.๓ การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ
- ๑.๔.๔.๔ การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่างๆ และแผนภูมิอย่างง่าย
๒. สาระที่ควรเรียนรู้
- สาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดแนวคิด หลังจากนำสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ไม่นับการท่องจำเนื้อหา ครูสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้
- ๒.๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา รู้จักอวัยวะต่างๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองจากผู้อื่นและภัยใกล้ตัว รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม
- ๒.๒ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ
- ๒.๓ ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรง และพลังงานในชีวิตประจำวันสิ่งแวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุขสมบัติ
- ๒.๔ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัยและรักษาสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี(อายุ ๓-๔ ปี)

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑.๑ น้ำหนัก และ ส่วนสูงตามเกณฑ์	๑.๑.๑ มีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	๑. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่	การเคลื่อนไหวร่างกายไปในทิศทางต่างๆ การเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมัดใหญ่	
๑.๒ มีสุขภาพอนามัย และสุขนิสัยที่ดี	๑.๒.๑ ยอมรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำสะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเองไปในทิศทางระดับ และพื้นที่ ๒. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่	๑. การเล่นและทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น ๒. การเล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง	
	๑.๒.๒ ล้างมือก่อนรับประทาน อาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้อง ส้วมเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๒. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในชีวิตประจำวัน	๑. การใช้วัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน ๒. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในการทำกิจกรรม	

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
		๓. การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง	๓. การเล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง ๔. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมัดใหญ่	
๑.๒ มีสุขภาพอนามัยและสุขนิสัยที่ดี (ต่อ)	๑.๒.๓ นอนพักผ่อนเป็นเวลา	๑. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัยสุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน	๑. การดูแลสุขภาพอนามัย ๒. การพักผ่อนเป็นเวลา ๓. การกำกับตนเอง	
	๑.๒.๔ ออกกำลังกายเป็นเวลา	การเล่นนอกห้องเรียน การเล่นเครื่องเล่นสนาม การฟังและการปฏิบัติตนตามคำแนะนำ การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน	๑. การออกกำลังกาย ๒. การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ๓. การเล่นเครื่องเล่นสนาม	

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	๑.๓.๑ เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้ชี้แนะ	<p>การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน</p> <p>การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความปลอดภัย</p> <p>การเล่นบทบาทสมมติ</p> <p>การเล่นเครื่องเล่นสนาม</p>	<p>การรักษาความปลอดภัยของตนเอง</p> <p>การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อเจ็บป่วย</p> <p>การระวังภัยจากคนแปลกหน้า</p>	

มาตรฐานที่ ๒ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้	๒.๑.๑ เดินตามแนวที่กำหนดได้	๑. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในชีวิตประจำวัน ๒. การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความปลอดภัย	๑. การเคลื่อนไหวร่างกายไปในทิศทางต่างๆ ๒. การเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น ๓. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมัดใหญ่	
	๒.๑.๒ กระโดดสองขาขึ้นลงอยู่กับที่ได้	๑. การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเองไปในทิศทางระดับ และพื้นที่ ๒. การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง ๓. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่	๑. การเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น ๒. การเล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง	
	๒.๑.๓ วิ่งแล้วหยุดได้	๑. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๒. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในชีวิตประจำวัน	๑. การใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน ๒. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในการทำกิจกรรม	

มาตรฐานที่ ๒ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
			๓. การเล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง ๔. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมัดใหญ่	
๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้ (ต่อ)	๒.๑.๔ การรับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย	๑. การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ ๒. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๓. การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์	๑. การดูแลความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์ ๒. การประสานสัมพันธ์กล้ามเนื้อมือกับตา	
๒.๒ ใช้มือ - ตา ประสานสัมพันธ์กัน	๒.๒.๑ ใช้กรรไกรตัดกระดาษขาดจากกันได้โดยใช้มือเดียว	๑. การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ ๒. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในชีวิตประจำวัน ๓. การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม	๑. การดูแลความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์ ๒. การประสานสัมพันธ์กล้ามเนื้อมือกับตา	

มาตรฐานที่ ๒ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
	๒.๒.๒ เขียนรูปวงกลมตามแบบได้	๑. การเขียนภาพและเล่นกับสี ๒. การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๓. การทำศิลปะร่วมกับผู้อื่น ๔. การทำซ้ำ ต่อเติม และการสร้างรูปแบบ	๑.การสร้างสรรค์ผลงานได้ตามจินตนาการ ๒.การชื่นชมผลงานของตนเองและผู้อื่น ๓.การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก	
๒.๒ ใช้มือ - ตา ประสานสัมพันธ์กัน(ต่อ)	๒.๒.๓ ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑ เซนติเมตรได้	๑. การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ ๒. การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่	๑.การใช้กล้ามเนื้อมือประสานสัมพันธ์กับตา ๒. การเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้เกี่ยวกับการทำงานศิลปะ ๓. การใช้สิ่งของต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด	

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	๓.๑.๑ แสดงออกอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์	๑. การฟังเพลงการร้องเพลง การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี ๒. การเล่นบทบาทสมมติ ๓. การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ๔. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี	๑. การแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นที่ดี ๒. เล่นและแสดงบทบาทสมมติ ๓. ร่าเริงแจ่มใส ๔. การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม	
๓.๒. มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	๓.๒.๑ กล้าพูดกล้าแสดงออก	๑. ร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ๒. การเล่นบทบาทสมมติ ๓. การสนทนาเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน ๔. การเล่นเกมบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่	๑. การสะท้อนความคิดและความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ๒. การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม	

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขจิตดีและมีมีความสุข(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๓.๒. มีความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	๓.๒.๒ แสดงความพอใจในผลงานตนเอง	๑. การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข เห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจและการช่วยเหลือปกป้องเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ ๒. การพูดสะท้อนความรู้สึกตนเองและผู้อื่น ๓. การทำงานศิลปะต่างๆ ๔. การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความสามารถของตนเอง ๕. การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม	การแสดงความยินดีและชื่นชมในผลงานของตนเองและผู้อื่น การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ความภาคภูมิใจในตนเอง การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม	

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ – ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๔.๑ สนใจ มีความสุข และแสดงออก ผ่านงาน ศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว	๔.๑.๑ สนใจ มีความสุข และแสดงออก ผ่านงานศิลปะ	๑. การเขียนภาพและการเล่นกับสี ๒. การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ ๓. การปฏิบัติกิจกรรมตามความสามารถของตนเอง ๔. การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านทาง ภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหวและศิลปะ ๕. การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่าง รูปทรง จากวัสดุที่หลากหลาย	๑. ความภาคภูมิใจในตนเอง ๒. การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ ๓. การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ๔. การสะท้อนการรับรู้อารมณ์ และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น	
	๔.๑.๒ สนใจ มีความสุข และแสดงออก ผ่านเสียงเพลง ดนตรี	๑. การฟังเพลง การร้องเพลงและการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี ๒. การเล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ๓. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี	๑. การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ๒. การทำท่าทางประกอบเพลงตามจินตนาการ ๓. การสะท้อนการรับรู้อารมณ์ และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น	

มาตรฐานที่ ๔ ชั้นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๔.๑ สนใจ มีความสุข และแสดงออก ผ่านงาน ศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว (ต่อ)	๔.๑.๓ สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และ ดนตรี	๑. การฟังเพลง การร้องเพลงและการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี ๒. การเล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ๓. การเคลื่อนตามเสียงเพลง/ดนตรี ๔. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ๕. การเคลื่อนไหว เคลื่อนที่ ๖. การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์ ๗. การฟังและการปฏิบัติตามคำแนะนำ	๑. การทำท่าทางประกอบเพลงตามจินตนาการ ๒. การแสดงออกทางอารมณ์/สุนทรียภาพดนตรี ๓. การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น	

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๕.๑ ซื่อสัตย์สุจริต	๕.๑.๑ บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเองและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น	๑. การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ๒. การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงจริยธรรม ๓. การเล่นเกมบทบาทสมมติ ๔. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๕. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความซื่อสัตย์สุจริต - ความเกรงใจ ๒. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น	
๕.๒ มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือแบ่งปัน	๕.๒.๑ แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตา สัตว์เลี้ยง	๑. การฟังนิทานเกี่ยวกับความเมตตา กรุณา ๒. การเล่นเกมบทบาทสมมติ ๓. การเลี้ยงสัตว์	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความเมตตา กรุณา	

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
	๕.๒.๒ แบ่งปันผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การฟังนิทาน เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ๒. การเล่นเกมทบทวน ๓. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือแบ่งปัน - ความกตัญญู	๕.๒.๒ แบ่งปันผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๕.๓ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	๕.๓.๑ แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	๑. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การเล่นเกมทบทวน	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	
๕.๔ มีความรับผิดชอบ	๕.๔.๑ ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเมื่อมีผู้ช่วยเหลือ	๑. การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ ๒. การดูแลห้องเรียนร่วมกัน ๓. การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายใน ภายนอกห้องเรียน ๔. การร่วมกำหนดข้อตกลงของเรียน	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความรับผิดชอบ - ความอดทน มุ่งมั่น - ความเพียร	

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๖ พัฒนาการด้านมีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๖.๑ ช่วยเหลือตนเองใน การปฏิบัติกิจวัตร ประจำวัน	๖.๑.๑ แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ	๑. การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตร ประจำวัน ๒. การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา	๑. การดูแลรักษาสุขภาพอนามัย ๒. การแต่งกาย	
	๖.๑.๒ รับประทานอาหารด้วยตนเอง	๑. การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ๒. การมีระเบียบวินัย มารยาทบนโต๊ะอาหาร ๓. การเก็บของเข้าที่	๑. การควบคุมประสานสัมพันธ์ของ กล้ามเนื้อมือกับตา ๒. การปฏิบัติกิจวัตร ประจำวัน ๓. การแสดงมารยาทที่ดีในการรับประทาน อาหาร	
	๖.๑.๓ ใช้ห้องน้ำห้องส้วมโดยมีผู้ช่วยเหลือ	๑. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัยสุขนิสัยที่ดี ในกิจวัตรประจำวัน ๒. การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตร ประจำวัน ๓. การรักษาความสะอาด	๑. วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาดและมี สุขภาพอนามัยที่ดี ๒. ความรับผิดชอบ ๓. การรักษาความปลอดภัยของตนเอง	

มาตรฐานที่ ๖ พัฒนาการด้านมีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๖.๒ มีวินัยในตนเอง	๖.๒.๑ เก็บของเล่นของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ๒. การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน ๓. การดูแลห้องเรียนร่วมกัน	๑. การมีวินัย มีความรับผิดชอบ ๒. การเก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ	
	๖.๒.๒ เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน ๒. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	๑. คุณธรรมจริยธรรม ๒. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น การแสดงมารยาทที่ดี ๔.การมีวินัย มีความรับผิดชอบ	

มาตรฐานที่ ๖ พัฒนาการด้านมีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๖.๓ ประหยัดและพอเพียง	๖.๓.๑ ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑.การใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่า ๒.การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ ๓. การปฏิบัติตนตามแนวทางของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๑. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ๒. การใช้สิ่งต่างๆในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ๓. การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ๔. การใช้สิ่งของ เครื่องใช้อย่างประหยัด	

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๗.๑ ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๗.๑.๑ มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ	<ul style="list-style-type: none"> ๑. การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ๒. การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน ๓. การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้ ๔. การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ ๕. การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> ๑. สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและการดูแลรักษา ๒. สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ๓. การรักษาสาธารณสุขสมบัติในห้องเรียน 	

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๗.๑ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(ต่อ)	๗.๑.๒ ทิ้งขยะให้ถูกที่	<ul style="list-style-type: none"> ๑. การใช้วัสดุและสิ่งของใช้อย่างคุ้มค่า ๒.การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือสิ่งของ เครื่องใช้ ที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำหรือแปรรูป นำกลับมาใช้ใหม่ ๓. การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่าง รูปทรง จากวัสดุที่หลากหลาย ๔. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> ๑. ขยะและการคัดแยกขยะ ๒. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 	

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๗.๒ มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทยและรักความเป็นไทย	๗.๒.๑ ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นบทบาทสมมุติ การปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย	๑.การปฏิบัติตนตามมารยาทและวัฒนธรรมไทย - การแสดงความเคารพ - การพูดสุภาพ - การกล่าวคำขอบคุณและขอโทษ	
	๗.๒.๒ กล่าวคำขอบคุณและขอโทษเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นบทบาทสมมุติ การปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย ๓. การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น	การปฏิบัติตนตามมารยาทและวัฒนธรรมไทย - การพูดสุภาพ - การกล่าวคำขอบคุณและขอโทษ	
	๗.๒.๓ หยุดยืนเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นบทบาทสมมุติ การปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย ๓. การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ	๑. วันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ๒. สัญลักษณ์วันสำคัญของชาติไทย ๓. การแสดงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	๘.๑.๑ เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน	<ul style="list-style-type: none"> ๑. การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ๒. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๓. การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> ๑. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ๒. การแสดงออกทางอารมณ์ และความรู้สึกอย่างเหมาะสม ๓. การแสดงมารยาทที่ดี(กล่าวทักทาย ขอโทษ ขอขอบคุณ) 	
๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	๘.๒.๑ เล่นร่วมกับเพื่อน	<ul style="list-style-type: none"> ๑. การเล่นหรือทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อน ๒. การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๓. การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ ๔. การเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย 	<ul style="list-style-type: none"> ๑. ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน ๒. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ๓. การรักษาความปลอดภัยของตนเองรวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย 	
	๘.๒.๒ ยิ้มหรือทักทายผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยเมื่อมีผู้ชี้แนะ	<ul style="list-style-type: none"> ๑. การเรียนรู้ทางสังคม ๒. การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย ๓. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย 	<ul style="list-style-type: none"> ๑. การแสดงมารยาทในการพูดที่ดี ๒. การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในชีวิตประจำวัน 	

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๘.๓ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	๘.๓.๑ ปฏิบัติข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การร่วมกันกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน ๒. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน ๓. การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๔. การเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มได้	๑. การร่วมการกำหนดข้อตกลงในห้องเรียน ๒. การปฏิบัติเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน ๓. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	
	๘.๓.๒ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การเล่นหรือทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อน ๒. การเล่นและการทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ ๓. การฟังและการปฏิบัติตามคำแนะนำ	๑. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน ๒. การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๓. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น	
	๘.๓.๓ การยอมรับการประนีประนอมแก้ไขปัญหาเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล ๒. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง	๑. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน ๒. การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๓. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น	

พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๙ การใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๙.๑ สนทนาโต้ตอบ และเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ	๙.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และพูดโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง	๑. การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ๒. การรอจังหวะที่เหมาะสมในการพูด ๓. การพูดเรียงลำดับคำเพื่อใช้ในการสื่อสาร ๔. การพูดแสดงความคิดความรู้สึกและความต้องการ ๕. การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของเหตุการณ์และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ	๑. การสื่อสารกับบุคคลต่างๆ ๒. การฟังและการถ่ายทอดความคิดจากสิ่งต่างๆ ๓. การพูดเพื่อสื่อความหมาย ๔. มารยาทในการฟังและการพูด	
	๙.๑.๒ การเล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ	๑. การพูดแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ ๒. การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของเหตุการณ์และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ๓. การเรียงลำดับคำเพื่อการสื่อสาร	๑. การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ๒. การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ๓. การสื่อสารกับบุคคลต่างๆ ๔. การพูดเพื่อสื่อความหมาย	

มาตรฐานที่ ๙ การใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๙.๑ สนทนาโต้ตอบ และเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ(ต่อ)	๙.๑.๒ การเล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ	๔. การคาดเดาคำ วลี หรือประโยคที่มีโครงสร้างคำซ้ำ ๆ กันจากนิทาน เพลง คำคล้องจอง	๕. การฟังและถ่ายทอดความรู้ความคิดจากสื่อต่างๆ	
๙.๒ อ่าน เขียนภาพ และสัญลักษณ์ได้	๙.๒.๑ อ่านภาพและพูดข้อความด้วยภาษาตนเอง	๑. การอ่านหนังสือภาพ นิทานหลากหลายประเภท/รูปแบบ ๒. การอ่านอย่างอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ ๓. การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ และข้อความ ๔. การคาดเดาคำ วลี หรือประโยคที่มีโครงสร้างคำซ้ำ ๆ กันจากนิทาน เพลง คำคล้องจอง ๕. การอ่านและชี้ข้อความ โดยกวาดสายตาตามบรรทัดจากซ้ายไปขวาจากบนลงล่าง ๖. การเห็นแบบอย่างการอ่านที่ถูกต้อง	๑. การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ๒. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ	

มาตรฐานที่ ๙ การใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๙.๒ อ่าน เขียนภาพและสัญลักษณ์ได้(ต่อ)	๙.๒.๒ เขียนขีดเขียน อย่างมีทิศทาง	<ul style="list-style-type: none"> ๑. การสะกดคำและเขียนเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองอย่างอิสระ ๒. การเขียนคำที่มีความหมายกับตัวเด็ก/คำคุ้นเคย ๓. การเขียนร่วมกันตามโอกาสและการเขียนอิสระ ๔. การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำ ผ่านการอ่านหรือเขียนของผู้ใหญ่ ๕. การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษรคำ และข้อความ ๖. การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตนหรือคำคุ้นเคย 	<ul style="list-style-type: none"> ๑. การเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ นามสกุล ๒. การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ๓. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ 	

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด	๑๐.๑.๑ บอกลักษณะของสิ่งต่างๆจากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส	๑. การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม ๒. การสังเกตสิ่งต่างๆและสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน	๑. การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ๒. การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕	
	๑๐.๑.๒ จับคู่หรือเปรียบเทียบสิ่งต่างๆโดยใช้ลักษณะหรือหน้าที่การใช้งานเพียงลักษณะเดียว	การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับสิ่งต่างๆตามลักษณะความยาว/ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร ๒. การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ๓. การเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนสิ่งของต่างๆ ๔. การชั่ง ตวง วัด สิ่งต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน ๕. การคัดแยกการจัดกลุ่มและการจำแนกสิ่งต่างๆตามลักษณะและรูปร่าง รูปทรง	๑. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร จำนวน และส่วนประกอบ	

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด(ต่อ)	๑๐.๑.๓ คัดแยกสิ่งต่างๆตามลักษณะหน้าที่การใช้งาน	<p>การคัดแยก การจัดกลุ่มและการจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะ และรูปร่าง รูปทรง</p> <p>๒. การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์และการแยกชิ้นส่วน</p> <p>๓. การทำซ้ำ การต่อเติม และการสร้างแบบรูป</p> <p>๔. การรวมและการแยกสิ่งต่าง ๆ</p> <p>๕. การนับและแสดงจำนวนของของสิ่งต่างๆในชีวิตประจำวัน</p> <p>๖. การเล่นกับสื่อต่างๆที่เป็นทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก ทรงกรวย</p> <p>๗. การจับคู่การเปรียบเทียบการเรียงลำดับสิ่งต่างๆตามลักษณะความยาว,ความสูง, ปริมาตร</p>	๑. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร จำนวนและส่วนประกอบ	

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด(ต่อ)	๑๐.๑.๔ เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย ๓ ลำดับ	๑. การเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนสิ่งของต่างๆ ๒. การบอกและแสดงอันดับที่ของสิ่งต่างๆ ๓. การบอกและเรียงลำดับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ตามช่วงเวลา	๑. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร จำนวนและส่วนประกอบ	
๑๐.๒ มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล	๑๐.๒.๑ ระบุผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การอธิบายเชื่อมโยงเหตุการณ์และผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ ๒. การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล ๓. การเปรียบเทียบและการเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่างๆ ๔. การบอกและเรียงลำดับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ตามช่วงเวลา ๕. การบอกและแสดงอันดับของสิ่งต่างๆ	๑. การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน	

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๐.๒ มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล	๑๐.๒.๒ คาดเดาหรือคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้น	๑. การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล ๒. การมีส่วนร่วมในการลงความคิดเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล ๓. การสังเกตสิ่งต่างๆและสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน ๔. การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ	๑. การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ ๒. การรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรงและพลังงานในชีวิตประจำวัน	
๑๐.๓ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ	๑๐.๓.๑ ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ	๑. การตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา ๒. การมีส่วนร่วมในวิธีการแก้ปัญหา ๓. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาคำขัดแย้ง	๑. การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ๒. การเคารพสิทธิของตนเองและของผู้อื่น ๓. การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๐.๓ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ(ต่อ)	๑๐.๓.๒ แก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก	๑. การมีส่วนร่วมในวิธีการแก้ปัญหา ๒. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในความขัดแย้ง ๓. การต่อของชิ้นเล็ก เติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์และการแยกชิ้นส่วน	๑. การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ๒. การเคารพสิทธิของตนเองและของผู้อื่น ๓. การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๑.๑ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	๑๑.๑.๑ สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึกของตนเอง	๑. การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านศิลปะ ๒. การเขียนและการเล่นกับสี การปั้น ๓. ประดิษฐ์สิ่งต่างๆด้วยเศษวัสดุ ๔. การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้แล้วหรือนำกลับมาใช้ใหม่ ๕. การหยิบจับการใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ	๑. วิธีการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงานศิลปะอย่างถูกวิธีและปลอดภัย เช่น กรรไกร	

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๑.๒ แสดงท่าทาง / เคลื่อนไหวตาม จินตนาการอย่าง สร้างสรรค์	๑๑.๒.๑ เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสร้างสรรค์ ความคิดความรู้สึกของตนเอง	๑. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ๒. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๓. การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุ อุปกรณ์ ๔. การแสดงความคิดสร้างสรรค์ ผ่าน ภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหวและศิลปะ ๕. การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเองไปใน ทิศทาง ระดับ และพื้นที่ ๖. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง / ดนตรี ๗. การฟังเพลง การร้องเพลง และการ แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี	๑. การเคลื่อนไหวทิศทางในทิศทาง ระดับ และพื้นที่ต่างๆ ๒. การแสดงท่าทางต่างๆตามความคิดของ ตนเอง	

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	๑๒.๑.๑ สนใจฟังหรืออ่านหนังสือด้วยตนเอง	๑. การอ่านหนังสือภาพ นิทานหลากหลาย ๒. การคาดเดา วลี หรือประโยคที่มีโครงสร้างซ้ำๆกันจากนิทานเพลงคำคล้องจอง ๓. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ	๑. การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ๒. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ	
๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	๑๒.๑.๒ กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	๑. การสำรวจสิ่งต่างๆและแหล่งเรียนรู้รอบตัว ๒. การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ๓. การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่างๆและแผนภูมิอย่างง่าย	๑. การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆรอบตัว ๒. การตั้งคำถามจากสิ่งที่พบ จากการสังเกต สำรวจ หรือทำกิจกรรมต่างๆ	

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้	๑๒.๒.๑ ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆตามวิธีการที่มีผู้ชี้แนะ	๑. การสำรวจสิ่งต่างๆและแหล่งเรียนรู้รอบตัว ๒. การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ๓. การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่างๆและแผนภูมิอย่างง่าย ๔. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ	๑. การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆรอบตัว ๒. ระบุหรือเลือกคำถามที่สามารถหาคำตอบได้ร่วมกับครูและเพื่อน	

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย(ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้น อนุบาล ๑ (๓ - ๔ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้	๑๒.๒.๒ ใช้ประโยคคำถามว่า “ใคร” “อะไร” ในการค้นหาคำตอบ	๑. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ ๒. การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ	๑. การเปลี่ยนแปลงและความสำคัญของสิ่งต่างๆรอบตัว ๒. ระบุหรือเลือกคำถามที่สามารถหาคำตอบได้ร่วมกับครูและเพื่อน ๓. แสดงความคิดเห็นจากข้อมูลเพื่ออธิบายสิ่งที่พบ	

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ ๓-๔ ปี เป็นการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการเด็กต้องนำมาจัดทำสารนิทัศน์หรือจัดทำข้อมูลหลักฐานหรือเอกสารอย่างเป็นระบบ ด้วยการรวบรวมผลงานสำหรับเด็กเป็นรายบุคคลที่สามารถบอกเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ทั้งนี้ ให้นำข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กมาพิจารณา ปรับปรุงวางแผนการจัดกิจกรรม และส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

๑. วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ
๒. ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน
๓. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
๔. ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ควรใช้แบบทดสอบ
๕. สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูลและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ ๓-๔ ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึก พฤติกรรมการสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปฐมวัยแต่ละแห่งวางแผนหรือกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เด็กบรรลุมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนด สถานศึกษาต้องคำนึงถึง วิสัยทัศน์ จุดเน้น ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพบริบทและความต้องการของชุมชน มาออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

๑. จุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาบนพื้นฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โดยสถานศึกษาต้องเชื่อมโยงมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปสู่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และสะท้อนให้เห็นหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เช่น การประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัวชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้สอนปฐมวัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

๒. การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาจะต้องสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การสร้างหลักสูตรสถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และเอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน สภาพต่างๆ ที่เป็นปัญหา จุดเด่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

๒.๒ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจหรือพันธกิจ เป้าหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ โดยโครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย การวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้รายปีเพื่อกำหนดประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรรู้ในแต่ละช่วงอายุ ระยะเวลาเรียน การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการและการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาอาจกำหนดโครงสร้างหลักสูตรได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

๒.๓ การประเมินหลักสูตรของสถานศึกษาปฐมวัย แบ่งออกเป็น การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรหลังจากที่ได้จัดทำแล้ว โดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้ใช้หลักสูตร ผู้มีส่วนร่วมในการทำหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ การประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด และการประเมินหลังการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบหลังจากที่ใช้หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุเพื่อสรุปผลว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (เด็กอายุ ๓-๕ ปี) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (เด็กอายุ ๓-๕ ปี) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะสามารถนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปปรับใช้ได้ ทั้งในส่วนของโครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการให้เหมาะสมกับสภาพ บริบท ความต้องการ และศักยภาพของเด็กแต่ละประเภท เพื่อพัฒนาให้เด็กมีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนด โดยดำเนินการ ดังนี้

๑. การกำหนดเป้าหมายคุณภาพเด็ก ซึ่งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องใช้ในการพัฒนาเด็ก สถานศึกษาหรือผู้จัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ สามารถเลือกหรือปรับใช้ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาเด็ก เพื่อนำไปจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้ครอบคลุมพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา
๒. การประเมินพัฒนาการเด็กจะต้องคำนึงถึงปัจจัยความแตกต่างของเด็ก อาทิ เด็กที่มีความพิการแต่ ละด้าน อาจต้องมีการปรับการประเมินพัฒนาการที่เอื้อต่อสภาพความพิการของเด็ก ทั้งวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ควรให้สอดคล้องกับเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะด้านดังกล่าว
๓. สถานศึกษาที่มีเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะด้านควรได้รับการสนับสนุนครูพี่เลี้ยงให้การดูแลช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาการ กรณีที่มีเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะด้านมีผลพัฒนาการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ควรมีการส่งต่อไปยังสถานพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อให้ได้รับการพัฒนาต่อไป

การสร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างการศึกษาในระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

การสร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างการศึกษาในระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ มีความสำคัญอย่างยิ่ง ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ จะประสบผลสำเร็จได้ บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทเป็นผู้นำในการสร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างหลักสูตร การศึกษาปฐมวัยกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยต้องศึกษาหลักสูตรทั้งสองระดับ เพื่อทำความเข้าใจและจัดระบบการบริหารงานด้านวิชาการที่จะเอื้อต่อการเชื่อมต่อการศึกษา โดยดำเนินการดังนี้

- ๑.๑ จัดประชุมผู้สอนระดับปฐมวัยและผู้สอนระดับประถมศึกษา ร่วมกันสร้างความเข้าใจรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรทั้งสองระดับให้เป็นแนวปฏิบัติของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้สอนทั้งสองระดับจะได้เตรียมการสอนได้ สอดคล้องกับเด็กวัยนี้
- ๑.๒ จัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารทางวิชาการของทั้งสองระดับมาไว้ให้ผู้สอนและบุคลากรอื่นๆ ได้ศึกษาทำความเข้าใจ อย่างสะดวกและเพียงพอ
- ๑.๓ จัดกิจกรรมให้ผู้สอนทั้งสองระดับมีโอกาสแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ ร่วมกัน
- ๑.๔ จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการสร้างรอยเชื่อมต่อ
- ๑.๕ จัดกิจกรรมให้ความรู้ กิจกรรมสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ และจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้าใจการศึกษาทั้งสองระดับและให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือเด็กให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดี ในกรณีที่โรงเรียนไม่มีชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ในสถานศึกษาของตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรประสานกับสถานศึกษาที่คาดว่าเด็กจะไปเข้าเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการช่วยเหลือเด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสถานศึกษาใหม่ได้

๒. ผู้สอนระดับปฐมวัย

ผู้สอนระดับปฐมวัยต้องศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และสร้างความเข้าใจให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากรอื่นๆ รวมทั้งช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวก่อนเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยผู้สอนควรดำเนินการ ดังนี้

- ๒.๑ เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อส่งต่อผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนระดับประถมศึกษาสามารถใช้ข้อมูลนั้นช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้ใหม่ต่อไป
- ๒.๒ พูดคุยกับเด็กถึงประสบการณ์ที่ดีๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้
- ๒.๓ จัดให้เด็กได้มีโอกาสทำความรู้จักกับผู้สอน ตลอดจนการสำรวจสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
- ๒.๔ จัดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ หนังสือที่เหมาะสมกับวัยเด็กที่ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้และมีประสบการณ์พื้นฐานที่สอดคล้องกับรอยเชื่อมต่อในการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

๓. ผู้สอนระดับประถมศึกษา

ผู้สอนระดับประถมศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจในพัฒนาการเด็กปฐมวัย และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ให้ต่อเนื่องกับการพัฒนาเด็กในระดับปฐมวัย โดยควรดำเนินการ ดังนี้

- ๓.๑ จัดกิจกรรมให้เด็ก พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีโอกาสได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกับผู้สอนและห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ก่อนเปิดภาคเรียน
- ๓.๒ จัดสภาพห้องเรียนให้ใกล้เคียงกับห้องเรียนระดับปฐมวัย โดยจัดให้มีมุมประสบการณ์ภายในห้อง เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ เช่น มุมหนังสือ มุมของเล่น มุมเกมการศึกษา เพื่อช่วยให้เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้ปรับตัวและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
- ๓.๓ จัดกิจกรรมร่วมกันกับเด็กในการสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติตน
- ๓.๔ จัดกิจกรรมช่วยเหลือ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กตามความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ๓.๕ เผยแพร่ข่าวสารด้านการเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน

๔. พ่อแม่ ผู้ปกครอง

พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลาน และเพื่อช่วยบุตรหลานของตนเองในการศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ควรดำเนินการดังนี้

- ๔.๑ ศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรของการศึกษาทั้งสองระดับ
- ๔.๒ จัดหาหนังสือ อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัยเด็ก
- ๔.๓ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุตรหลาน ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด
- ๔.๔ จัดเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับบุตรหลาน เช่น เล่านิทาน อ่านหนังสือร่วมกัน สนทนาพูดคุย ชักถามปัญหาในการเรียน ให้การเสริมแรงและให้กำลังใจ
- ๔.๕ ร่วมมือกับผู้สอนและสถานศึกษาในการช่วยเตรียมตัวบุตรหลาน เพื่อช่วยให้บุตรหลานปรับตัวได้ดีขึ้น

การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน

การจัดการศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญในการให้สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ ดังนั้น เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน วางแผน และดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา กระบวนการนิเทศ และระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ในรูปแบบของคณะกรรมการ ที่มาจากบุคคลทุกระดับและทุกอาชีพ การกำกับ ติดตาม และประเมินผลต้องมีการรายงานผลจากทุกระดับให้ทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

ระยะเวลาเรียน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง จัดประสบการณ์ให้กับเด็กช่วงอายุ ๒-๕ ปี โดยกำหนดเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก รวมทั้งสิ้น ๒ ปีการศึกษา ไม่น้อยกว่า ๒๔๕ วัน/ปีการศึกษา แต่ละปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคเรียน ในแต่ละวันจะใช้เวลาจัดประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง

- แนวทางการเปิดการเรียนการสอนตลอดทั้งปีงบประมาณในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง ให้ถือปฏิบัติดังนี้
๑. การนับระยะเวลาปีการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในรอบปีการศึกษาหนึ่ง วันเริ่มต้นปีการศึกษา คือวันที่ ๑๖ พฤษภาคม และวันสิ้นปีการศึกษา คือวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ของปีถัดไปโดยไม่มีการปิดภาคเรียน
  ๒. การรับสมัครเด็กเข้ารับการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละปีการศึกษาให้รับสมัครเด็กได้จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้
    - ๒.๑ ครั้งที่ ๑ รับสมัครก่อนวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ของปีการศึกษา (ให้นับอายุเกิดถึงวันที่ ๑๖ พฤษภาคมของปีการศึกษานั้น)
    - ๒.๒ ครั้งที่ ๒ รับสมัครก่อนวันที่ ๑ พฤศจิกายนของปีการศึกษา (ให้นับอายุเกิดถึงวันที่ ๑๖ พฤษภาคมของปีการศึกษานั้น)
- ทั้งนี้เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง สามารถบันทึกข้อมูลจำนวนเด็กเล็กที่เข้ารับการศึกษได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับช่วงเวลาการเปิดให้บันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศ

โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร	
ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
* ด้านร่างกาย	* เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
* ด้านอารมณ์/จิตใจ	* เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อม
* ด้านสังคม	* เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งต่างๆรอบตัว
* ด้านสติปัญญา	* เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว
	* วันสำคัญ
	* อาเซียน

กำหนดการจัดประสบการณ์สาระการเรียนรู้ภาคเรียนที่ ๑

สัปดาห์ที่	สาระการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๑	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	ก้าวใหม่ได้เรียนรู้ (สัปดาห์ที่๑)
๒	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	ก้าวใหม่ได้เรียนรู้ (สัปดาห์ที่๒)

๓	เรื่องราวเกี่ยวกับวันสำคัญ	วันวิสาขบูชา
๔	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	เด็กดีมีวินัย
๕	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	สัมผัสกายทั้งห้า
๖	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	กินดีอยู่ดีมีความสุข
๗	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	ขยับกายสบายชีวี
๘	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	หนูน้อยน่ารัก
๙	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	ปลอดภัยไว้ก่อน
๑๐	เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก	ปลอดภัยในยานพาหนะ
๑๑	เรื่องราวเกี่ยวกับวันสำคัญ	วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา
๑๒	เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัวเด็ก	ฤดูฝน
๑๓	เรื่องราวเกี่ยวกับวันสำคัญ	วันเฉลิมพระชนพรรษาในหลวง ร ๑๐
๑๔	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	หนูทำได้
๑๕	เรื่องราวเกี่ยวกับวันสำคัญ	วันแม่แห่งชาติ
๑๖	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	ครอบครัวสุขสันต์
๑๗	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	โรงเรียนของฉัน
๑๘	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	บ้านเรือนเคียงกัน
๑๙	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	ชุมชนน่าอยู่
๒๐	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	จังหวัดของเรา
๒๑	สิ่งที่หนูต้องการรู้ อาเซียน	อาเซียน
๒๒	สิ่งที่หนูต้องการรู้ อาเซียน	เพื่อนบ้านอาเซียน
๒๓	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	อาชีพในฝัน
๒๔	เรื่องราวเกี่ยวกับวันสำคัญ	วันปิยมหาราช
๒๕	สิ่งที่หนูต้องการรู้	การสอนแบบโครงงาน
๒๖		สรุป/ทบทวนบทเรียน
๒๖		ประเมินผลทางการเรียนปลายภาคเรียนที่ ๑

กำหนดการจัดประสบการณ์สาระการเรียนรู้ภาคเรียนที่ ๒

สัปดาห์ที่	สาระการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๑	ธรรมชาติรอบตัวเด็ก	วิทยาศาสตร์น่ารู้
๒	ธรรมชาติรอบตัว	วันลอยกระทง

๓	ธรรมชาติรอบตัว	กลางวันกลางคืน
๔	ธรรมชาติรอบตัว	สิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต
๕	วันสำคัญ	วันชาติ วันพ่อแห่งชาติ
๖	ธรรมชาติรอบตัว	ฤดูหนาว
๗	ธรรมชาติรอบตัว	สัตว์บกสัตว์น้ำ
๘	ธรรมชาติรอบตัว	สัตว์โลกน่ารัก
๙	วันสำคัญ	สวัสดีปีใหม่
๑๐	วันสำคัญ	วันเด็กแห่งชาติ
๑๑	วันสำคัญ	วันครู
๑๒	ธรรมชาติรอบตัว	โลกของแมลง
๑๓	ธรรมชาติรอบตัว	ดอกไม้งามตา
๑๔	ธรรมชาติรอบตัว	ต้นไม้แสนรัก
๑๕	ธรรมชาติรอบตัว	สาระแห่งสีสัน
๑๖	ธรรมชาติรอบตัว	ข้าวมหัศจรรย์
๑๗	สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	ผักและผลไม้
๑๘	วันสำคัญ	วันมาฆบูชา
๑๙	สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	การสื่อสารไร้พรมแดน
๒๐	สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	สิ่งของเครื่องใช้
๒๑	สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	ฤดูร้อน
๒๒	สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หุ่นน้อยตาวิเศษ
๒๓	สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	ประเภทของขยะ
๒๔	วันสำคัญ	วันสงกรานต์
๒๕	สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	เรียนรู้วัฒนธรรม
๒๖	สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	โตไปไม่โกง
๒๗	สิ่งที่หนุต้องการรู้ (กิจกรรม/โครงการวิทยาศาสตร์)	สรุป / ทบทวนบทเรียน
๒๘		ประเมินผลทางการเรียนปลายภาคเรียนที่ ๒

กิจกรรมหลักประจำวัน

๑. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

๒. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (กิจกรรมในวงกลม)
๓. กิจกรรมสร้างสรรค์
๔. กิจกรรมเสรี
๕. กิจกรรมกลางแจ้ง
๖. เกมการศึกษา

ตารางกำหนดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

เวลา/วัน	กิจกรรม	หมายเหตุ
๐.๐๗-๐๘.๓๐น.	รับเด็กจากผู้ปกครอง	
๐๘.๓๐-๐๙.๐๐น.	เคารพธงชาติ , กิจกรรมหน้าเสาธง . สวดมนต์	
๐๙.๐๐-๐๙.๓๐น.	ตรวจสอบสุขภาพ ตีมนม พักเข้าห้องน้ำ - ทำธุระส่วนตัว	
๐๙.๓๐-๑๐.๐๐น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์	
๑๐.๐๐-๑๐.๒๐น.	กิจกรรมสร้างสรรค์	
๑๐.๒๐-๑๐.๔๐น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	
๑๐.๔๐-๑๑.๐๐น.	กิจกรรมเสรี	
๑๑.๐๐-๑๒.๐๐น.	พัก /ล้างมือ / ล้างเท้า /เข้าห้องน้ำ	
๑๒.๐๐-๑๓.๐๐น.	รับประทานอาหารกลางวัน / แปรงฟันหลังรับประทานอาหาร	
๑๓.๐๐-๑๔.๓๐น.	กิจกรรมเล่านิทานก่อนนอน นอนหลับพักผ่อนร่างกายและสมอง	
๑๔.๓๐-๑๕.๐๐น.	เก็บที่นอน / ล้างหน้า รับประทานอาหารว่าง	
๑๕.๐๐-๑๕.๒๐น.	กิจกรรมการศึกษา	
๑๕.๒๐-๑๕.๔๐น.	กิจกรรมกลางแจ้ง	
๑๕.๔๐-๑๖.๐๐น.	สรุปกิจกรรมประจำวัน	
๑๖.๐๐-๑๖.๓๐น.	เตรียมตัว /กลับบ้าน	

หมายเหตุ : กิจกรรมประจำวันอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

การจัดประสบการณ์และการใช้นวัตกรรม

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบ้านห้วยโป่ง ได้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

อายุ ๒-๔ ปี ไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดความรู้ มีทักษะชีวิต คุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาโดยยึดหลักการจัดประสบการณ์ ดังนี้

หลักการจัดประสบการณ์

- ๑.๑ จัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนตามปรัชญาสถานศึกษา
- ๑.๒ จัดประสบการณ์ การเล่นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
- ๑.๓ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ๑.๔ จัดการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง
- ๑.๕ ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน
แนวการจัดประสบการณ์
- ๒.๑ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับวัย วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาตามศักยภาพ
- ๒.๒ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่นสังเกต สืบค้น ทดลองและคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- ๒.๓ จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ ทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้
- ๒.๔ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ ทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล
- ๒.๕ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของตนเอง
- ๒.๖ จัดประสบการณ์ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- ๒.๗ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ การสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนการเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน
- ๒.๘ จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลนำมาไตร่ตรองและใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กรวมถึงการทำวิจัยในชั้นเรียน

หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

- ๓.๑ กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมอย่างเหมาะสมและสามารถยืดหยุ่นได้
  - ๓.๒ ใช้เวลาต่อเนื่องในกิจกรรมที่ใช้ความคิดอย่างเหมาะสม ไม่นานจนเกินไป
  - ๓.๓ กิจกรรมการเล่นเสรี การเล่นกลางแจ้ง ใช้เวลาประมาณ ๔๐ - ๖๐ นาที
  - ๓.๔ จัดกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอย่างสมดุล ครบทุกประเภท เช่น กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก เป็นรายบุคคลกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มและครูเป็นผู้ริเริ่ม กิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังสลับกัน
- ขอขยายการจัดกิจกรรมประจำวัน
- ๔.๑ การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่
  - ๔.๒ การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก
  - ๔.๓ การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ
  - ๔.๔ การพัฒนาสังคมนิสัย
  - ๔.๕ การพัฒนาการคิด

๔.๖ การพัฒนาภาษา

๔.๗ การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่

เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่างๆ ได้แก่

- เล่นอิสระกลางแจ้ง
- การเล่นเครื่องเล่นสนาม
- การเล่นศูนย์น้ำ - ศูนย์ทราย
- การเล่นการละเล่นพื้นบ้าน
- การเล่นเกมกีฬา
- การเคลื่อนไหวตามจังหวะดนตรี

การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก

เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ และตาได้แก่

- การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส
- การเล่นเกมการศึกษา
- การช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย
- การหยิบจับสิ่งของ
- ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว

การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ

เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ที่ติดต่อด้านตนเอง และผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาท และปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย และศาสนาได้แก่

- การเล่น
- การได้รับการตอบสนองตามความต้องการ
- การฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

การพัฒนาสังคมนิสัย

เพื่อให้ผู้เรียนมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น ได้แก่

- การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ
- การเล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่น
- การปฏิบัติตามกติกา ข้อตกลงของส่วนรวม
- เก็บของเข้าที่เมื่อเล่น หรือทำงานเสร็จ

การพัฒนาการคิด

เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนกเปรียบเทียบจัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหาได้แก่

- การสนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- เชิญวิทยากรพูดคุยกับผู้เรียน
- การค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

- การทดลอง
- การศึกษานอกสถานที่
- การประกอบอาหาร
- การจัดให้ผู้เรียนได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย
- ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน
- การทำกิจกรรมทั้งกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และรายบุคคล

การพัฒนาภาษา

เพื่อให้เด็กมีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่ผู้เรียนมีประสบการณ์ ได้แก่

- กิจกรรมทางภาษามีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย
- กิจกรรมมุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน
- บุคคลที่แวดล้อมเป็นแบบอย่างที่ดี

การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดริเริ่ม สร้างสถานการณ์ได้ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัว โดย

- ใช้กิจกรรมศิลปะ ดนตรี เป็นสื่อ
- ใช้การเคลื่อนไหว และจังหวะดนตรีตามจินตนาการ
- ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน
- เล่นบทบาทสมมติในมุมเสริมประสบการณ์
- เล่นน้ำ
- เล่นทราย
- เล่นก่อสร้างสิ่งต่างๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรงต่างๆ

การจัดประสบการณ์และการใช้นวัตกรรม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่งจัดประสบการณ์การเรียนการสอนในรูปแบบโครงการและผสมผสานด้วยการสอนแบบ EF (Executive Functions) กิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติตลอดจนการจัดการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ

รูปแบบในการสอนแบบโครงการ

การสอนแบบโครงการสอนให้เด็กเรียนรู้ด้วยการเล่น การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ให้เด็กเรียนรู้สนุกสนาน มากกว่าการเรียน ที่เน้น อ่าน เขียน คิดเลข ให้เด็กมาโรงเรียนอย่างมีความสุข โดยเข้าใจว่าการมาโรงเรียนเป็นกิจกรรมปกติในชีวิตประจำวัน ไม่มองโรงเรียนว่าเป็นสถานที่ที่มีแต่วิชาการ กฎ กติกา ระเบียบต่างๆ พัฒนาความรู้สึกของเด็กเป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียน โดยให้เด็กเข้าใจว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนในห้อง ซึ่งจะทำให้เด็กมีความรู้สึกที่จะต้องร่วมมือ ทำงานและรับผิดชอบ อันเป็นรากฐานของการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป และครูไม่ใช่ผู้ถ่ายทอดความรู้ฝ่ายเดียว แต่ครูและเด็กเรียนรู้ร่วมกันด้วยการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ครูเป็นผู้วางแผนสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย

ความหมาย

เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการความรู้ในวิชาต่างๆ เช่น ภาษา คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และศิลปะเข้าด้วยกัน เป็นการจัดประสบการณ์โดยให้เด็กเลือกศึกษาในเรื่องที่ตนเองสนใจ เน้นการทำงานช่วยเหลือร่วมกันมากกว่าการแข่งขัน เด็กจะได้รับการกระตุ้นให้ใช้คำถาม แสดงความสามารถ ค้นหาทาง

แก้ปัญหา เสนอแนะกระบวนการแก้ปัญหาที่คิดค้นขึ้น ให้เด็กเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่เปิดกว้าง แต่ละเรื่องที่เรียนอาจจะใช้เวลาประมาณสัปดาห์หรือมากกว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็ก โดยมีครูคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ ซึ่งการสอนลักษณะนี้ ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ พัฒนาสติปัญญา อารมณ์ จิตใจ ทักษะทางสังคม และทักษะทางด้านร่างกาย

วิธีการเรียนการสอน

การเรียนการสอนแบบโครงการ เป็นการสอนที่ให้ได้ศึกษาอย่างลุ่มลึกตามความสนใจของนักเรียน โดยแต่ละหัวข้อที่ให้นักเรียนศึกษาอาจใช้เวลาตั้งแต่ ๑ สัปดาห์ขึ้นไป ซึ่งแล้วแต่หัวข้อที่จะศึกษามีความลุ่มลึกมากน้อยเพียงไร กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีดังนี้

เลือกหัวข้อที่จะเรียน โดยให้นักเรียนเลือกตามความต้องการและสนใจในเรื่องที่ศึกษาจากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์จริงที่อยู่รอบตัวเด็ก

สร้างหัวข้อย่อยที่ศึกษา โดยทำเป็นแผนผังทิศทาง ในขณะที่เดียวกันครูและเด็กช่วยกันตั้งคำถามที่ต้องการค้นคว้า วิธีการที่จะใช้หาคำตอบ และวิธีการเสนอคำตอบ

ลงมือทำกิจกรรมตามแผนผังทิศทางที่วางไว้ ซึ่งบูรณาการเนื้อหาและกิจกรรม

ปฏิบัติตามระยะเวลาที่วางไว้

รวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลความก้าวหน้าของเรื่องที่เรียน

สรุปประมวลผลและตัดสินหารูปแบบการนำเสนอผลงาน ซึ่งอาจเป็น การวาดภาพ ระบายสี หรือการแสดงละคร บทบาทครูในการสอนแบบโครงการ

ครูประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะที่มีอยู่ และใช้แรงจูงใจภายในตัวเด็กเอง

ครูเป็นผู้แนะนำเด็กในการทำงานตามความต้องการ และความสนใจของเด็ก

ครูให้เด็ก เป็นคนเลือกกิจกรรมที่จะเรียน

ครูเป็นเพียงผู้ช่วยกระตุ้นให้เด็กพัฒนาในบางจุดที่ยังด้อยอยู่

ครูเป็นผู้สร้างให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และมีผลสำเร็จทางการเรียนที่ดี ขณะที่การสอนแบบโครงการทั้งครูและเด็ก ร่วมการสร้างการเรียนรู้และผลสำเร็จทางการเรียน

รูปแบบการสอนแบบ EF (Executive Functions)

EF (Executive Functions) คือ การทำงานของสมองด้านการจัดการซึ่งมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในชีวิต โดยอาศัยกระบวนการทางปัญญา ต่างๆ เช่นการยับยั้งความคิด การแก้ปัญหา การวางแผน การวางแผน การปฏิบัติ การจดจำ ความยืดหยุ่นทางปัญญา เป็นความสามารถในการควบคุมความคิดตนเอง เช่น มีรูปแบบความคิดที่หลากหลาย การคิดนอกกรอบ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนความคิดและความสนใจตามสถานการณ์ รวมถึงการปฏิบัติตามคำสั่งที่ซับซ้อนกระบวนการทางปัญญาเหล่านี้สามารถพัฒนาได้ในวัยเด็ก ตอนต้น ผ่านกิจกรรมที่ต้องใช้ทักษะด้านสังคม อารมณ์ และร่างกายเพื่อช่วยส่งเสริม EF ให้ดีขึ้น เช่นการเล่นดนตรี เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่กระตุ้นการทำงานของ EF เพราะต้องอาศัยทักษะต่างๆ เช่น การมีสมาธิอย่างต่อเนื่อง ความยืดหยุ่นทางปัญญา การปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน

ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้บนฐานขององค์ความรู้ดังกล่าวจึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีลักษณะ ดังนี้

๑. จัดการเรียนรู้โดยไม่แยกเป็นส่วนๆ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของสมองมนุษย์ ซึ่งสามารถทำงานได้หลายอย่างในเวลาเดียวกัน และการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับสรีระทั้งหมดของร่างกาย

๒. จัดการเรียนรู้โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพราะการเปลี่ยนแปลงต่างๆของสมองเกิดจากความสัมพันธ์ทางสังคม

๓. จัดการเรียนรู้โดยตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติในการค้นหาความหมายด้วยการให้เด็กได้สำรวจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ
๔. จัดการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้กำหนดรูปแบบในการเรียนรู้และทำความเข้าใจของตนเอง เนื่องจากสมองจะทั้งรับรู้และทำความเข้าใจรูปแบบต่างๆ ที่เกิดขึ้น แต่สมองจะสร้างและแสดงออกด้วยรูปแบบของตัวเอง
๕. จัดบรรยากาศที่เหมาะสมซึ่งเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ เนื่องจากอารมณ์และการเรียนรู้เป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ และอารมณ์มีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้
๖. จัดการเรียนรู้ทั้งการเรียนรู้ที่เป็นภาพรวมและที่เป็นส่วนย่อย เพื่อตอบสนองต่อข้อความรู้ที่ว่าสมองจะทำการแบ่งข้อมูลออกเป็นส่วนๆ และทำความเข้าใจโดยภาพรวม สมองทั้งสองซีกจะทำงานอย่างสัมพันธ์กันในทุกๆ กิจกรรม
๗. จัดการเรียนรู้โดยใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ในทุกแง่มุม เพราะการเรียนรู้ของสมองจะประกอบด้วยจุดสนใจหลักและรับรู้สิ่งต่างๆรอบตัวไปพร้อมๆ กัน
๘. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งเอื้อให้ผู้เรียนได้ค่อยๆ ต่อเติมแนวคิด ทักษะ และประสบการณ์ จนกระทั่งเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นโดยที่ตระหนักในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ และไม่ได้ตระหนักว่าเกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้อาจไม่ได้เกิดขึ้นอย่างทันทีแต่ต้องใช้เวลาที่ค่อยๆ เกิดขึ้น
๙. จัดการเรียนรู้จากสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน เนื่องจากการเรียนรู้ที่อย่างมีความหมายต่อผู้เรียนเป็นผลมาจากทั้งระบบการจำเป็นมีติ และการท่องจำ
๑๐. จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับหน้าตาโอกาสของการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
๑๑. จัดบรรยากาศที่ปราศจากความกลัว และมีความท้าทายให้ต้องการเรียนรู้ เนื่องจากความท้าทายจะช่วยกระตุ้นให้ต้องการเรียนรู้ ส่วนความกลัวจะยับยั้งการเรียนรู้
๑๒. จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความแตกต่างของเด็กเป็นรายบุคคล เนื่องจากสมองของแต่ละคนล้วนแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

รูปแบบการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ

การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ เป็นการเรียนรู้ซึ่งเด็กได้จัดกระทำกับวัตถุ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ความคิด และเหตุการณ์ จนกระทั่งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบลงมือกระทำเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเด็ก และจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดในโปรแกรมที่พัฒนาเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ ซึ่งถือหัวใจสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยการเรียนรู้แบบลงมือกระทำมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

๑. การเลือกและตัดสินใจ ครูควรให้เด็กจะเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมจากความสนใจและความตั้งใจของตนเอง เด็กเป็นผู้เลือกวัสดุอุปกรณ์และตัดสินใจว่าจะใช้วัสดุอุปกรณ์นั้นอย่างไร การที่เด็กมีโอกาสเลือกและตัดสินใจจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าได้รับการถ่ายทอดความรู้จากผู้ใหญ่ ดังนั้น ผู้ใหญ่ที่ตระหนักถึงความสำคัญเรื่องการเลือกและการตัดสินใจ ต้องจัดให้เด็กมีอิสระที่จะเลือกได้ตลอดทั้งวันขณะที่ปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ไม่ใช่เฉพาะในช่วงเวลาเล่นเสรีเท่านั้น
๒. สื่อ ห้องเรียนที่เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำครูควรมีเครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย เพียงพอ และเหมาะสมกับระดับอายุของเด็ก เด็กต้องมีโอกาสและมีเวลาเพียงพอที่จะเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างอิสระ เมื่อเด็กใช้เครื่องมือหรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เด็กจะมีโอกาสเชื่อมโยงการกระทำต่างๆ และเรียนรู้ในเรื่องของความสัมพันธ์ และมีโอกาสในการแก้ปัญหามากขึ้นด้วย
๓. การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัสทั้ง ๕ การให้เด็กได้สำรวจและจัดกระทำกับวัตถุโดยตรงทำให้เด็กรู้จักวัตถุ หลังจากที่เด็กคุ้นเคยกับวัตถุแล้วเด็กจะนำมา

วัตถุต่างๆมาเกี่ยวข้องกันและเด็กจะได้เรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ ครูมีหน้าที่จัดให้เด็กค้นพบความสัมพันธ์เหล่านี้ด้วยตนเอง

๔. ภาษาจากเด็ก สิ่งที่เด็กพูดจะสะท้อนประสบการณ์และความเข้าใจของเด็ก ในห้องเรียนที่เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำเด็กมักจะเล่าว่าตนกำลังทำอะไร หรือทำอะไรไปแล้วในแต่ละวัน เมื่อเด็กมีอิสระในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความคิดและรู้จักฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เด็กจะเรียนรู้วิธีการพูดที่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เด็กจะได้พัฒนาการคิดควบคู่ไปกับการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองด้วย

๕. การสนับสนุนจากครูหรือผู้ปกครอง ครูหรือผู้ปกครองในห้องเรียนที่เรียนรู้แบบลงมือกระทำต้องสร้างความสัมพันธ์กับเด็ก สังเกตและค้นหาความตั้งใจและความสนใจของเด็ก ผู้ใหญ่ควรรับฟังเด็ก ส่งเสริมให้เด็กคิดและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ในห้องเรียนที่เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำเด็กจะได้ปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ คน แนวคิด และเหตุการณ์สำคัญต่างๆ อย่างหลากหลายสิ่งเหล่านี้เป็นประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกในชีวิตประจำวันอย่างเป็นธรรมชาติ และการที่เด็กมีประสบการณ์สำคัญซ้ำแล้วซ้ำอีกเช่นนี้ก็จะช่วยให้เด็กสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองในที่สุด การจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการทำงานของสมอง และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง กล่าวคือ เมื่อเด็กลงมือปฏิบัติ เด็กจะได้ใช้ผัสสะในการรับรู้ข้อมูลทั้งในรูปของภาพ เสียง สัมผัส ทั้งยังประกอบด้วยประสบการณ์ของเหตุการณ์ต่างๆ การใช้วงจรของเซลล์สมองพร้อมๆ กันมากเท่าใด เสถียรภาพความเชื่อมโยงของวงจรก็เกิดได้เร็วเท่านั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบลงมือกระทำถือเป็นหัวใจสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

การสอนแบบภาษาธรรมชาติ

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ คือ การที่เด็กได้เรียนรู้การใช้ภาษาทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนไปตามธรรมชาติ อย่างมีความหมาย สอดคล้องเหมาะสมกับวัย โดยไม่แยกว่าต้องอ่านก่อน หรือเขียนก่อน แต่จะเน้นให้เด็กได้ลงมือทำด้วยตนเอง เช่น อ่านนิทาน เล่าเรื่องราว ฟังนิทานที่ครูหรือเพื่อนเล่า เขียนคำที่ตนสนใจจากเรื่องที่ได้อ่านหรือได้ฟัง การเล่าข่าวหน้าชั้นเรียน หรือการแสดงบทบาทสมมติโดยใช้นิทานเป็นฐาน การจัดการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติครูต้องเป็นผู้เปิดใจยอมรับว่า การเรียนรู้ภาษาเกิดจากคนเราต้องการความเข้าใจ และต้องการรู้เรื่อง ต้องมีการกระทำซ้ำๆ เพื่อความชำนาญและทดสอบว่าสิ่งที่กระทำไป (การใช้ภาษา) ได้ตอบสนองความต้องการจริงหรือไม่ และช่วยทำให้เขาอยู่ในสังคมได้ การเปิดโอกาสและการสร้างโอกาสให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์โดยอัตโนมัติกับภาษา ได้สัมผัส ได้เคลื่อนไหว และได้มีปฏิสัมพันธ์ ช่วยเหลือกัน จะช่วยให้การเรียนรู้ภาษาประสบความสำเร็จ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้เด็กเห็นประโยชน์ของภาษาในความมุ่งหมายต่างๆ กัน การเรียนรู้ของเด็กดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายได้โดยมีครูเป็นต้นแบบการใช้ภาษาที่ดีและเป็นผู้ประเมินพัฒนาการทางภาษาร่วมกับเพื่อนนักเรียนและผู้ปกครอง เป็นประเมินจากสิ่งที่เด็กรู้โดยไม่แยกทักษะย่อยของภาษา

หลักการจัดการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ

ครูต้องเข้าใจคิด แสดงออกและสอนเด็กแบบธรรมชาติ ต้องตระหนักว่า ครูเป็นต้นแบบ เช่น การพูดถูกต้อง การสื่อสารถูกต้อง จัดสิ่งแวดล้อมสนับสนุนการใช้ภาษาและหนังสือ เช่น การจัดป้ายประกาศข่าว การสำรวจอากาศ ฯลฯ ให้เด็กเรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมาย เช่น เริ่มจากการรู้จักอ่าน เขียนชื่อของเขาเอง หรือการสนทนาพูดคุยเรื่องที่เขาพบเห็น เป็นต้น ส่งเสริมการอ่านจากการฟังจากนิทานที่ครูอ่านให้ฟัง ขั้นตอนการสอนอ่านดังนี้คือ ครูอ่านครั้งแรกให้เด็กฟังพร้อมกันทั้งชั้น โดยมีจุดมุ่งหมายให้เข้าใจเรื่องราวก่อน ครูไม่ตั้งคำถามระหว่างอ่านหรืออ่านจบเรื่องแล้ว ในรอบที่สองถ้ามีหนังสือเล่มเล็ก เด็กจะอ่านและชวนเด็กอ่านภาพและ

คำ จากนั้นจะมีกิจกรรมจากการอ่านต่อยอดจากนิทานที่อ่านแล้ว เช่นการแสดงบทบาทสมมติ ตลอดจนสนับสนุนให้เด็กทำกิจกรรมอ่านเขียน เกี่ยวกับนิทานเรื่องที่อ่าน เช่นเขียนจดหมายถึงตัวละครครูจะชวนสนทนาถึงคำที่ใช้ขึ้นต้นจดหมายว่าใช้คำอะไร แล้วครูเขียนให้เด็กเห็นและอ่านส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมกับครูในการเขียนหรือเขียนเองตามแบบครู เป็นต้น การสอนเช่นนี้ครูต้องเข้าใจว่าการอ่านคือการถอดรหัสการยอมรับในตัวบุคคลว่า คนทุกคนมีความแตกต่างกัน

การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่งได้กำหนดการจัดสภาพแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อเด็ก เนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ดังนั้นการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก

การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงสิ่งต่อไปนี้

๑. ความสะอาด ความปลอดภัย
๒. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
๓. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
๔. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม สนามเด็กเล่น ฯลฯ
๕. ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่องเล่น
๖. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่างๆ

สภาพแวดล้อมในห้องเรียน

หลักสำคัญในการจัดสภาพในห้องเรียนได้คำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกที่อบอุ่น มั่นใจและมีความสุขจัดพื้นที่ในการประกอบกิจกรรม ดังนี้

๑. พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อเด็กและผู้สอน
  - ๑.๑ พื้นที่แสดงผลงานเด็กภายในห้องเรียน
  - ๑.๒ ที่เก็บแฟ้มผลงานเด็ก
  - ๑.๓ ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก
  - ๑.๔ ที่เก็บเครื่องใช้ของผู้สอน
  - ๑.๕ ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ
๒. พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหว กำหนดให้ชัดเจน มีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเองและทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระและจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น
๓. พื้นที่จัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ จัดตามความเหมาะสมและสภาพห้องเรียนเช่น มุมบล็อก มุมบทบาทสมมติ มุมวิทยาศาสตร์ มุมดนตรี มุมศิลปะ โดยจัดของเล่นวัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก

สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน

จัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารบริเวณรอบๆ สถานศึกษา รวมทั้งสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นสนาม จัดระบบรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณสถานศึกษาและบริเวณนอกสถานศึกษา ดูแลความสะอาด ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบๆ บริเวณสถานศึกษา เพื่อส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

สื่อและแหล่งเรียนรู้

๑. สื่อเพื่อการเรียนรู้ในห้องเรียน ได้แก่

มุมประสบการณ์ที่ควรจัดมี ดังนี้

มุมบล็อก

เป็นมุมที่จัดเก็บบล็อกไม้ต้นที่มีขนาดและรูปร่าง ต่างๆ กัน เด็กสามารถนำมาเล่นต่อประกอบกันเป็นสิ่งต่างๆ ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง การจัดมุมบล็อกเป็นมุมที่ควรจัดให้อยู่ห่างจากมุมที่ต้อง การความสงบ เช่น มุมหนังสือ ทั้งนี้เพราะเสียงจากการเล่นก่อบล็อก อาจทำลายสมาธิเด็กที่อยู่ในมุมหนังสือได้ นอกจากนี้ยังควรอยู่ห่างจากทางเดินผ่านหรือทางเข้าออกของห้องเพื่อไม่ให้กีดขวางทางเดินหรือเกิดอันตรายจากการเดินสะดุดไม้บล็อกการจัดเก็บไม้บล็อกเหล่านี้ ควรจัดวางไว้ในระดับที่เด็กสามารถหยิบมาเล่น หรือนำเก็บด้วยตนเองได้อย่างสะดวก ปลอดภัย และควรได้ฝึกให้เด็กหัดจัดเก็บเป็นหมวดหมู่เพื่อความเป็นระเบียบสวยงาม

๑.๒ มุมหนังสือ

ในห้องเรียนควรมีที่เงียบสงบ สำหรับให้เด็กได้ดูรูปภาพ อ่านหนังสือนิทาน ฟังนิทาน ผู้สอนควรได้จัดมุมหนังสือ ให้เด็กได้คุ้นเคยกับตัวหนังสือ และได้ทำกิจกรรมสงบๆ ตามลำพังหรือเป็นกลุ่มเล็กๆการจัดมุมหนังสือ เป็นมุมที่ต้องการความสงบควรจัดห่างจากมุมที่มีเสียง เช่น มุมบล็อก มุมบทบาทสมมติ ฯลฯ และควรจัดบรรยากาศจิตใจ ให้เด็กได้เข้าไปใช้เพื่อเด็กจะได้คุ้นเคยกับตัว หนังสือ และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก

๑.๓ มุมบทบาทสมมติ

มุมบทบาทสมมติ เป็นมุมที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กมีโอกาสได้นำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากบ้าน หรือชุมชนมาเล่น แสดงบทบาทสมมติ เลียนแบบบุคคลต่างๆ ตามจินตนาการของตน เช่น เป็นพ่อแม่ในมุมบ้าน เป็นหมอในมุม หมอ เป็นพ่อค้าแม่ค้าในมุมร้านค้า ฯลฯ การเล่นดังกล่าวเป็นการปลูกฝังความสำนึกถึงบทบาททางสังคมที่เด็กได้ พบเห็นในชีวิตจริงการจัดมุมบทบาทสมมตินี้ ควรอยู่ใกล้มุมบล็อกและอาจจัดให้เป็นสถานที่ต่างๆ นอกเหนือจากการจัดเป็นบ้าน โดยสังเกตการณ์เล่นและความสนใจของเด็กกว่ามีการเปลี่ยนแปลงบทบาท การ เล่นจากบทบาทเดิมไปสู่รูปแบบการเล่นอื่นหรือไม่ อุปกรณ์ที่นำมาจัดก็ควรเปลี่ยนไปตามความสนใจของเด็ก เช่นกัน ดังนั้นมุมบทบาทสมมติจึงอาจจัดเป็นบ้าน ร้านอาหาร ร้านขายของ ร้านเสริมสวย โรงพยาบาล เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันอุปกรณ์ที่นำมาจัดให้เด็กต้องไม่เป็นอันตราย และมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

๑.๔ มุมวิทยาศาสตร์

มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติศึกษาเป็นมุมเล่นที่ ผู้สอนจัดรวบรวมสิ่งต่างๆ หรือสิ่งที่มีในธรรมชาติมาให้เด็ก ได้สำรวจ สังเกต ทดลอง ค้นพบด้วยตนเองซึ่งเป็นการช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้กับเด็ก การจัดมุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติศึกษาเป็นมุมที่ต้อง การความสงบคล้ายมุมหนังสือจึงอาจจัดไว้ใกล้กันได้ และเพื่อเราให้เด็กสนใจในสิ่งที่นำมาแสดง ของที่จัดวางไว้จึงควรอยู่ในระดับที่เด็กหยิบ จับ ดูวัสดุอุปกรณ์ เหล่านั้นได้โดยสะดวก และสิ่งที่นำมาตั้งแสดงนั้นไม่ควรจะตั้งแสดงของสิ่งเดียวกันตลอดปี แต่ควรจะปรับเปลี่ยน ให้นำมาสนใจ

๑.๕ มุมศิลปะ

กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาเด็กได้หลาย ด้าน เช่น ทางด้านกล้ามเนื้อมือ ซึ่งจะช่วยให้มือของ เด็กพร้อมที่จะจับดินสอเขียนหนังสือได้เมื่อไปเรียนใน ชั้นประถมศึกษา นอกจากนี้ยังช่วยในการพัฒนาอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เด็กจะมีโอกาสทำงานตามลำพังและทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักปรับตัวที่จะทำงานด้วยกัน

และส่งเสริมจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นการจัดให้มีมุมศิลปะจึงเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กได้พัฒนา มากขึ้น และยังสนองความสนใจ ความต้องการของเด็กวัยนี้ได้เป็นอย่างดี

ภายในสถานศึกษา จัดตกแต่งสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาด้วยพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ได้แก่ ไม้ดอกไม้ประดับ ผักสวนครัว ไม้ยืนต้น หน้าอาคารเรียน และมีสวนหย่อมด้านหน้าเพื่อความสวยงาม ความเพลิดเพลิน เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาการของเด็กได้ ศึกษาออกสถานที่ ทำให้เด็กได้สัมผัสธรรมชาติของจริง ส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพจิตดี สนุกสนานกับการเรียนรู้มีคุณครูจัดกิจกรรมให้กับเด็ก ยึดหลักการสะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบ ปลอดภัย ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

๒. แหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่

๒.๑ มุมหนังสือ/ห้องศูนย์สื่อการเรียนรู้

๒.๒ มุมวิทยาศาสตร์

๒.๓ ห้องครัว/ห้องรับประทานอาหาร

๓. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ได้แก่

๓.๑ ร้านค้าในชุมชน

๓.๒ วัด โบสถ์คริสตจักร

๓.๓ นาข้าว

๓.๔ โรงเรียน/ศูนย์การเรียนรู้/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

๓.๕ การทำน้ำเต้าหู้/ปลาห้องไก่

๓.๖ ด้านพิธีกรรม ประเพณีความเชื่อ

๓.๗ ด้านการโภชนาการพื้นบ้าน-ขนมพื้นบ้าน

๓.๘ ด้านการใช้จ่ายสมุนไพรรักษาโรค

๓.๙ ด้านการถนอมอาหาร

๓.๑๐ ๑๑ ภูมิปัญญาชาวบ้าน

- การจักสานไม้ไผ่

-การทำตุ่ง

การบริหารจัดการหลักสูตร

การนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพตามจุดหมายของ หลักสูตร ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรในระบบสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และ ชุมชนมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็ก

๑. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยในระบบสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดผู้บริหารสถานศึกษาควรมี บทบาท ดังนี้

๑.๑ ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและมีวิสัยทัศน์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

๑.๒ คัดเลือกบุคลากรที่ทำงานกับเด็ก เช่น ผู้สอน พี่เลี้ยง อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงคุณสมบัติหลักของ บุคลากร ดังนี้

๑.๒.๑ มีวุฒิทางการศึกษาด้านการอนุบาลศึกษา การศึกษาปฐมวัย หรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ปฐมวัย

๑.๒.๒ มีความรักเด็ก จิตใจดี มีอารมณ์ขันและใจเย็น ให้ความเป็นกันเองกับเด็กอย่างเสมอภาค

๑.๒.๓ มีบุคลิกของความเป็นผู้สอน เข้าใจและยอมรับธรรมชาติของเด็กตามวัย

- ๑.๒.๔ พุดจาสุภาพเรียบร้อย ชัดเจนเป็นแบบอย่างได้
- ๑.๒.๕ มีความเป็นระเบียบ สะอาดและรู้จักประหยัด
- ๑.๒.๖ มีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่และการปฏิบัติต่อเด็ก
- ๑.๒.๗ มีอารมณ์ร่วมกับเด็ก รู้จักรับฟัง พิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆ ของเด็กและตัดสินใจปัญหาต่างๆอย่างมีเหตุผลด้วยความเป็นธรรม
- ๑.๒.๘ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตสมบูรณ์
- ๑.๓ ส่งเสริมการจัดบริการทางการศึกษาให้เด็กได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง และเสมอภาคและปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด
- ๑.๔ ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้ปฏิบัติงานกับเด็กพัฒนาตนเองมีความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
- ๑.๕ เป็นผู้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยร่วมให้ความเห็นชอบ กำหนดวิสัยทัศน์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กทุกช่วงอายุ
- ๑.๖ สร้างความร่วมมือและประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- ๑.๗ จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับตัวเด็ก งานวิชาการหลักสูตร อย่างเป็นระบบและมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา
- ๑.๘ สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมตลอดจนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
- ๑.๙ นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร โดยจัดให้มีระบบนิเทศภายในอย่างมีระบบ
- ๑.๑๐ กำกับติดตามให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและนำผลจากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็ก
- ๑.๑๑ กำกับ ติดตาม ให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาสาระของหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก บริบทสังคมและให้มีความทันสมัย

๒. บทบาทผู้สอนปฐมวัย

- การพัฒนาคุณภาพเด็กโดยถือว่าเด็กมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติ สอดคล้องกับพัฒนาการและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงควรมีบทบาท / หน้าที่ ดังนี้
- ๒.๑ บทบาทในฐานะผู้เสริมสร้างการเรียนรู้
    - ๒.๑.๑ จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่เด็กกำหนดขึ้นด้วยตัวเด็กเองและผู้สอนกับเด็กร่วมกันกำหนด โดยเสริมสร้างพัฒนาการเด็กให้ครอบคลุมทุกด้าน
    - ๒.๑.๒ ส่งเสริมให้เด็กใช้ข้อมูลแวดล้อม ศักยภาพของตัวเด็ก และหลักทางวิชาการในการผลิตกระทำ หรือหาคำตอบในสิ่งที่เด็กเรียนรู้ได้อย่างมีเหตุผล
    - ๒.๑.๓ กระตุ้นให้เด็กร่วมคิด แก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองด้วยวิธีการศึกษาที่นำไปสู่การใฝ่รู้และพัฒนาตนเอง
    - ๒.๑.๔ จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างเสริมให้เด็กทำกิจกรรมได้เต็มศักยภาพและความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล
    - ๒.๑.๕ สอดแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆอย่างสม่ำเสมอ
    - ๒.๑.๖ ใช้กิจกรรมการเล่นเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
    - ๒.๑.๗ ใช้ปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่งผู้สอนและเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

๒.๑.๘ จัดการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริงและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กเต็มศักยภาพ

๒.๒ บทบาทในฐานะผู้ดูแลเด็ก

๒.๒.๑ สังเกตและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา

๒.๒.๒ ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

๒.๒.๓ ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น มีความภูมิใจในตนเองและกล้าแสดงออก

๒.๒.๔ ฝึกการเรียนรู้หน้าที่ ความมีวินัย และการมีนิสัยที่ดี

๒.๒.๕ จำแนกพฤติกรรมเด็กและสร้างเสริมลักษณะนิสัยและแก้ปัญหาเฉพาะบุคคล

๒.๒.๖ ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

๒.๓ บทบาทในฐานะนักพัฒนาเทคโนโลยีการสอน

๒.๓.๑ นำนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการสอนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทสังคม ชุมชนและท้องถิ่น

๒.๓.๒ ใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็ก

๒.๓.๓ จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร / กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้

๒.๓.๔ พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้มีวิสัยทัศน์และทันสมัยทันเหตุการณ์ในยุคของข้อมูลข่าวสาร

๒.๔ บทบาทในฐานะผู้บริหารหลักสูตร

๒.๔.๑ ทำหน้าที่วางแผนกำหนดหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้

๒.๔.๒ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้ทั้งกายและใจ เปิดโอกาสให้เด็กเล่น/ทำงาน และเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๒.๔.๓ ประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

๓. บทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กที่ผู้สอนและพ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องสื่อสารกันตลอดเวลาเพื่อความเข้าใจตรงกันและพร้อมร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๓.๑ มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบ กำหนด

แผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอนและเด็ก

๓.๒ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ

๓.๓ เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้

๓.๔ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น

๓.๕ อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

๓.๖ ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง

๓.๗ เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมี คุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้

๓.๘ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๔. บทบาทของชุมชน

การปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้ชุมชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้มีการประสานความร่วมมือเพื่อ ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้น ชุมชนจึงมีบทบาทในการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

- ๔.๑ มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา และชมรมผู้ปกครอง
  - ๔.๒ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของสถานศึกษา
  - ๔.๓ เป็นศูนย์การเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ ให้เด็กได้เรียนรู้และมีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง
  - ๔.๔ ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา
  - ๔.๕ ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
  - ๔.๖ ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
  - ๔.๗ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- ทำหน้าที่เสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การศึกษาปฐมวัย(อายุ๓-๕ปี)ภาคเรียนที่ ๑ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การศึกษาปฐมวัย(อายุ๓-๕ปี)ภาคเรียนที่ ๒ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- เบญจวรรณ กี่สุพันธ์ (๒๕๕๑) หลักสูตรกับการจัดการเรียนรู้
- หลักสูตรสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง พ.ศ.๒๕๕๒
- หลักสูตรสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑
- หลักสูตรสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๒
- หลักสูตรสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๒
- มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ <http://www.dla.go.th/upload/document/type>

ภาคผนวก

คณะผู้จัดทำ

นายเสถียร ชัยนดี	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่ง
นางสาวจิตติภาดา วิทยาชัชวาล	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่ง
นายวัลคุ์อุษา จอมคำ	ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
นางสาวศรินภา จิ่งนะกำ	นักวิชาการศึกษา
นายนพเรียง วันเต	ประธานกรรมการ ผู้ใหญ่บ้านบ้านห้วยโป่ง
นายบุญยั้ง ประยูรแสงรัมย์	รองประธาน / ผู้ทรงคุณวุฒิ
นายบุญเกิด เต็ดเตี้ยยั้ง	ผู้แทนชุมชน/ส.อบต.ห้วยโป่ง
นายรังสิต อธิชัย	ผู้แทนชุมชน/ส.อบต.ห้วยโป่ง
นางสาวศรีเวียง คำภิโรจน์	ตัวแทนผู้ปกครองเด็กปฐมวัย
นางศศิธร ผ่านภพพนาสันต์	ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยโป่ง